PL
248
B38A17
1890

خشمله خنجر چکوب کوکلم سراینه کلور
چشم خونریزك ایچر هرلحظه قانم ملکبی
خال مشکینك هواسیله ایدر ترك دیار
رومه کلدی مشك چین سودایله فلفل کبی
حسن ایلینك شاهی سن آییله کون لیل ونهار
ایزکه یوزن سوررسن شهریاره قول کبی
لطفنی (عدلی) یه دایم اول جفا کارك کورك
غنچه وش آغزن آچوب ایدر تبسم کل کبی

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

خوش بلور مهر ووفا قاعده سن یار ولی
ازان جعفر
اعتبار اولمیه اول علمه که کنز عمله

تمت

١٢٣

كر ميسر ايده طالع زلفكه همسرلكى
باشه ايلتور جهان ايچنده اول سرورلكى
كل فراقنده كل اوكسوزى كچر بلبل ولى
آتشم كار ايلسه كوريدى خاكسترلكى
اى وصال اهلى مى وحدت ايچك زرجامله
بزم محنتده سفال ايلر بزه ساغرلكى
كوزلرم ياشندن آلور ابر باران دوكمكى
لاليه خونين جكر تعليم ايدر مجمرلكى
تاجورلر سندن اوكرنسن افندى بك‌لكى
بنده‌لر (عدليدن) اوكرنسون كلوب چاكرلكى

١٢٤

هرچن رخسارنى عرض ايده دلبر كل كبى
ناله‌يه باشلر كورب بيچاره دل بلبل كبى
بكزرم ديرسك صچينه سن دخى اى مشك‌چين
يوز قراسن حاصل ايدرسن قرا سنبل كبى
حسنكه اويكنمكه بدر اوليجق كوكده قمر
برسيه حلقه آصر رخسارنه كاكل كبى

دلبره جور وجفا قلق ثوابن دیرمش
عاشقینه وای رقیبك مرشدینی پیرنی
عشق خیلی شویله غالب اولدی دل ملکینه کم
(عدلیا) ارکان دولت ایلسون تدبیرنی

١٢٢

ساقیا ساغر هلال قنی
صون برو دافع ملال قنی
باغبانا بو باغ عالمده
میوه سی مهر بر نهال قنی
روشن اتما که جان ودل ملکن
قنی اول مهر بی زوال قنی
فرقتی ایچره بیم جان وارکن
وصله ایرما که احتمال قنی
کتدی عشقیله اختیار الدن
دخی صبر ایتمکه مجال قنی
دهنی فکر اولونسه سوزیوقدر
بلی وصفنده قیل وقال قنی
اکلنرك خیالله غمده
(عدلیا) عالم خیال قنی

١٢٠

ای خواجه قتی مغلق اولور عشق کتابی
بابك دکل اکلا مدوکیسه قو بوبابی
زلفك خمی جورینی پری شانلغمزدن
کر اوندہ وز باری سن اوتمه حسابی
لعلك غمله کوزدن اولور ینه روانه
نوش ایلدوکنجه قو عشق اهلی شرابی
نای اوللی غم چنکنه قانو نله کوکلم
دمساز اولوبدرر آکا سینه ربابی
(عدلی) سن آنی ترك ایده کور عاقاسلك کر
ترك ایتسه کرك سنی قو بوملك خرابی

١٢١

کیجه اویخوده کوکل جنتده کوردی بیرنی
کوی دلبرده اقامت در ددی تعبیرنی
دست قدرت مبدأ فطرتده بکزر ایلش
آبو خاك عشقله عاشقلرك تخمیرنی
ساقئ دوران بنی برجامله مست ایتدی کم
عشق شرعی منع قلمش محتسب تعزیرنی

زلفك خمی بو ینه جلای وطن اتدی
یك دوست ویك پوست دیو نافهٔ چینی
سوکدکجه شفا بخش اولور خاتم لعلك
حرز دل وجان اولدی مکر نقش لکینی
اند ایچسه رقیبك صنما دینم ایچون دیر
یوق بیره نچه آندلر ایچر کور اولینی
دل (عدلی) صیچی بندنه طولشدی نکارك
آنی چکرك طوت ایکن اوزتمه اپینی

١١٩

نو بهار اتدی مزین ینه روی عالمی
بزم کلشن ایت بولب بر نیچه یار همدمی
درمیان ایت وارکی نرکس نبی باغ بچره کم
دوکلوب صاچلغ اوکرتدی شکوفه درهمی
صافی می نوش ایله دهرك قل فریبندن حذر
عالم احوالك مکدر ایتمدین قل عالمی
تازه ایلك باده آبیله دل پژمرده بی
نیچه ویردی آب رو ازهاره کورك شبنمی
اولو بن غمکین بنفشه کیبی بورمزدم بوین
(عدلیا) بوینومه بند ایتسم اوسنبل پرچمی

بلبل بیچاره دیر هر دم لسان حاله
برنفس کلدن اراغ اولماغه خاره چاره‌نه
هر کجه نالم محالك خلقکی ایشیدب بنم
انجنوب دیرلر عجب بو آه وزاره چاره‌نه

حرف الیاء

١١٧

صچی طرّارلر مکرینه بردل اولمسون مفتون
کوزی کافرلره دوشرمه یارب برمسلمانی
بکا دیوانه اولدی دییو اهل عقل ایدر طعنه
نه مهلك وادی در بلز مکر عشقك بیابانی
صچك بندنده اولنلر کشاده خاطر المشدر
ایچنلر بادهٔ لعلك سوررلر خوش بو دورانی
جهان ملکینه سر تاسر شه اولمق استسك (عدلی)
اولی کور جانله اول شاه حسنك بنده فرمانی

١١٨

درلرله که زین ایده یوزك روی زمینی
رشکه برغور انجمله چرخ برینی
لولود شکك یادنه ای لبلری مرجان
کوزدن برغرسم نه عجب در ثمینی

١١٥

يوزيني كورسه انك روضهٔ ارم يرنه
استسه لبلرى وصفيني جام جم يرنه
مقيم اولالى كوكلده خيالى لبلرنك
كوزمه خون جكر طولدى شمدى نم يرنه
كوزلرى ظلمدن اول شهك بركون
الله چاك ايده ين سينمى يقم يرنه
بنم نه بيله ندر حالمى فراقنده
غميله غصه يرم هر نفس نعم يرنه
معطر ايلدى آفاقى نظمى (عدلنك)
مكركه زلفن ايدر دلبرك قلم يرنه

١١٦

خشم ايدب چشمك اورر بغرومه يارهٔ چاره نه
غمزه كك تيغى ايدر دل پاره پاره چاره نه
حسننك كلزارنى ياد ايليوب اى مرغ دل
آه وزارى قلمسك اول كلعذاره چاره نه
كوكلمى زلفنده بولدى شبرو اولمش سن ديو
بغلدى مسكين رسن آصماغه داره چاره نه

كتمسون ديو خيالك كوزلرمدن خوابله
ايدرم تا صبح اولنجه آه وافغان هر كجه
(عدلي) دلخسته‌نك دردينه اولوردى طبيب
دوستم قول بيلوكه طولرسه درمان هر كجه

١١٤

مژك تيرى كچرسينمدن ايرر اوق كبى جانه
كمان ابرولرك بر كوشه‌دن ميل ايتسه قربانه
كل حسنكدن ايرو كلسه‌تانده ايلسم زارى
چمن بلبللرى تعليم آلورلر بندن افغانه
سركويك هواسينه جنانه طالب اولورلر
طداغك يادنه جانلر ويررلر آب حيوانه
صچك باشلر كسر طرّالق فتنده اى خونى
يوزك شبرولك اوكرادر صچكده ماه تابانه
جهانده قلميدى خشك وترخاكستر اوليدى
شرار برق آهم اود برقسه نار سوزانه
. . . . . .
دورش نيلرسك ايله آشنا اول (عدلى) دربانه
حيات وموت احكامنده شاهيله كدا بردر
برابردر جفاى چرخ درويشله سلطانه

كوزك غمنده مريض سهر اولالى كوكل
مژك خيالى آنى قورمى برنفس خوابه
قليجك اوستنه جان وكوكل كه جان آندى
عجبمى جان ويره كرتشسنه بر ايچم آبه
جوانكن بنى دردك غمكله پير اتدى
نصيحت اولدى ايشم جمله شيخله شابه
يوزنى (عدلى) اشيككده پايمال اتدى
يزلسه لوح مذهب روا دورر بابه

١١٣

كرغروب ايتسه نه غم خورشيد رخشان هركجه
كن كبى چونكم طوغر اول ماه تابان هركجه
صحن جنتده بولور حورايه صانكم اتصال
دلربالرله ياتن خلوتده عريان هركجه
نار رخسارنده اول سروك يانر پروانه وار
بر آياغ اوزره طورب شمع شبستان هركجه
جوهر اشكمله چشمم خانه‌سن زين ايدرم
تاكه سلطان خيالك اوله مهمان هركجه
كوردوكجه ديو رقيبى ساكه همدم اى ملك
دل ينوب تنور غمده اولدى بريان هركجه

صحچوکه عدلی کوکل جمع ایدب که جان آندی
ایورمی زلفك انی تار مار ایلمکه

١١١

هجرکده دود آهم ایرماسه کوکده آیه
هر شب طولردی مه دن روی زمین ضیایه
اولما دوغینی سایك یلزدم اول اخر
بلدم که سن ملك سن اولمز ملکده سایه
قاشك چتوب جهانده هر لحظه خشم ایدرسن
ای شه زیان دکلمی پیوسته خمّ یایه
شمس رخکدن ایرسه خاك سیاهه پرتو
کن کبی فر ویریدی هرذره کوکده آیه
سن شاهه مشتری یم جان وجهان ویریدم
بردم وصال اولورسه اوجزدر اول بهایه
یوسف مصرده دیرلر حسنیله اولدی سلطان
کورسیدی قول اولوردی سن شاه مه لقایه
قاشك خیالیله دوندی کمانه (عدلی)
هر دمده تیر آهی آندن ایرر سمایه

١١٢

دیلر که بغانه کوکلم او زلف پرتابه
نه جان ویرر کوره مسکینی بندو قلابه

خيال خدو زلفكله اكر خاك اولسم اى مهرو
بتيسر لاله وسنبل بنم قبروممك اوستنده
سنك وصف رخك بلبل سحر كلشنده سويلركن
اشتدى كل حياسندن قزردى اولدى شرمنده
دوزوب صف لشكر غمزك اوروب يغمالدى رومى
چكوب مشكين علم زلفك تمامت حكم ايدرهنده
غرلده نظم كفتارك يزوب اوراق كل اوزره
عجملر رومدن (عدلى) ايلتسونلر سمر قنده

١١٠

او كل بو بلبلى ديلر چوزار ايلكه
كوكل دخى ديلر آه هزار ايلكه
صچكله دل بر ايدب قشلرك قراراتمش
قرار مى الو بن بى قرار ايلكه
چونقش دلكشه ميل ايلريمش اول فتان
يوز اوزره چهره مى نقش نكار ايلكه
قدكله زلفك اوجندن الم لر ومى بنم
قيامته دكن اولمز شمار ايلكه
كوكل كه قان يودو بن لعل وكوهر ايلدى جمع
كوزم ديلر آيغوكه نثار ايلكه

قشکده قطره عرق کم دوشبدر رصنه سن
که عنبرینهٔ مشکین اوزره درّ ثمین
اسیر بند بلا اولمدق کوکل قالمز
اکر که زلفك آچه جان سپاهی اوزره کمین
طداغك اوستنه زلفك اکلدوکینی کورن
ددی که وحی کتورمش مسیحه روح الامین
دفینهٔ دل (عدلی) که عشقه مخزن در
آرنسه نقدغمك بولنردی انده همین

حرف الهاء

١٠٩

نه خاصیت قومش یارب خدا بو حسنله سنده
قومادی مهر رخسارك قرار وصبرمی بنده
کرم قل برنظر داخی بنی بیجان ایدب کمسه
که سن سز برنفس اولمز قراری روحمك تنده
رقیب خارله نیچون اچلمش کل کبی هر دم
کوزلك کلشنی ایچره ایدرسك حاله خنده
جکرده داغ هجرکله اولورسم آه وزارمدن
فغان ایده جوارمده اولنلر حشره دك سنده

حبس غمده دوستم شكّر لبك وصف اتمكه
(عدلی) كبی اولميه برطوطئ شيرين سخن

١٠٧

عشقه دوشتم دوستلر نازونيازی بلدين
ناليه دمساز اولدم سوز وسازی بلدين
جان قدرين بلمينجه لعنه دل ويرمدم
زلفنه طوشمدم عمر درازی بلدين
كعبهٔ كوبينه عزم ايتمه يوزك خاك ايتمدين
نيتكدن فايده اولمز نمازی بلدين
صوفی طعن ايلر بكا اسراردن بلز ديو
بن حقيقت اهلين عشق مجازی بلدين
(عدليا) عشقيله فانی اولكه شاه غزنوی
سلطنتدن كچمدی عشق ايازی بلدين

١٠٨

اوزينی بنده ايدهلی زلفكه دل غمكين
بوغصهيله پريشان اولدی اول مسكين
كوزم يشيله اشيكينی شويله زين اتدم
نته كه انجمله زين اولندی چرخ برين

نقطه قونماسن دیسك دل لوحنه
دایرك بیل چقمغل پرکاردن
روی یار اولمایجق حظ ایلمز
(عدلیا) دل بلبلی کلزاردن

١٠٦

برنفس عیسی صفت اول غنچه لب اچسه دهن
خاکدن باش قالدورب هرمرده چاك ایلر کفن
کاشن حسنکده خدّك درکل حمرا ولی
خط سبزکدر بنفشه عارضکدر یاسمن
بوی زلفك ارمغان ایلتمسه چینه صبا
حسرتندن خون دل اولمزدی آهوی ختن
سیل اشکم جسمی غرق اتمسیدی شمع وش
آتش آهمله باشدن طوتشوب یاندی تن
لاله بکزتمکه خدوکه صحراده صبا
کل کبی زین ایلیوب کیدردی والا پیرهن
چکدی سوسن خنجرین بکزر دیو بن اغزکه
قورقوسندن غنچلر اغزین یوموب آچمز دهن

سکندر راه ظلمتده بولوردی آب حیوانی
ایریدی ذرهٔ پرتو بنم کن یوزلو ماهمدن
کوکلده چشم مخمورك خیالیله اولورسم بن
بتیسر نرکس شهلاتم اوزره کیاهمدن
کمه در دیبوطعن اتمه چون اتدك قشلرك قبله
یوزم دوندرمزم زاهد قو نصحی سجده کاهمدن
بلا ودردمش ای دل ازلدن (عدلیه) قسمت
فغان وناله دن کچ کم بودر تقدیر آلهمدن

١٠٥

وصل امیدی اولمسه دلداردن
دل الم چکمزدی آه وزاردن
بوی زلف مشك چینی اولمسه
حظ الغز طیلهٔ عطاردن
پر اچوب بلبل فغانه باشلسه
ذوق ایدرکل صوت موسیقاردن
خلوتکده باش کسرکن قان ایچوب
صوفی نه نفعك وار استغفاردن
یوزمه غم ضربن اور ای سیم تن
اصی اولمز سکه سز دیناردن

١٠٣

نجه قان یوتمیه ین دیدهٔ خونبارمدن
نجه زار اولمیه ین بخت سیهکارمدن
دل متاعینی آلوب زلفی طولندردی بنی
اتمدم فایده بر قلجه بو بازارمدن
اشك دریاله نصیب اولمدی لعلن اوپمك
بهره مند اولیمدی یولینه ایثارمدن
سبب وصل دکل صبر غمه شفقتی یوق
منفعت بولیمدم یوغمله وارمدن
سوز دل شرحی دوررجانه حرارت ویرن
(عدلیا) اودلره یانسم نوله اشعارمدن

١٠٤

کونش یوزن سحاب اورتر بنم دود سیاهمدن
کباب اولمش جکر بوی کلور هر دمده آهمدن
خطاسن قوللرك شهلر کوریجك عفو ایدرلیکن
بنم عذرومی اول دلبر کورر ارتق کناهمدن
بولور بیك قول ازاد ایتمك ثوابن رحم ایدن دلدن
بنی یاد ایتمك بر دم کلورسه پادشاهمدن

وارین کو یوکه جانمی نثار ایلیه ین
کلستان ایچره کوکل مرغنی آزاد ایده ین
قدمی ایکی بوکوب آه ایده ین بن (عدلی)
نوله دلدار یولنده هله بر آه ایده ین

١٠٢

ایدرم فکر میانکله تم موکبی بن
دیزرم اشك دشك یادیله لولوکبی بن
سن سهی سرو قدك ایزنه یوز سورمکیچون
اغلیوب یوللرکه یوز سوررم صوکبی بن
نیچه قان اغلیم دوشده خیالك کوریجك
بردخی کوزلرکه کلزم اویخوکبی بن
بوی زلفك ختنه باد ایلدب مسکه دیدی
بولدم چینی کزوب بردخی بوبوکبی بن
کورسه سنبل لرکی روضه ده رضوان دیه کم
بولدم سنبل تر اول اکی کیسوکبی بن
شهر حسن ایچره کورنلرده دخی کورمشم
سحرله دللر آلور اول اکی جادوکبی بن
رحم ایدوب (عدلیه) دلبر ددی ایتم کبی کل
سن ایزم کوزلیورك کتدم اوش آهوکبی بن

بنمچون کمسه قلمادی نیاز ایتمایه قاپکده
دریغا کم قبول اولمز بری بونجه دلکلردن
نه اولور مال دنیاوی ویریدم جانی شکرانه
طولش سه بونمه کورسم بری سنین بلکلردن
سحر طاوس ایدوب جلوه ایرشمز زلف زیبا که
جهالتدن ایدر ناله دوکر مسکین بلکلردن
غبار اولوب توزم هر دم توزرسه بادیله نوله
بکاچوق جورایدب دابر کچورمشدر الکلردن
کوریجك قد بالاکی بوایکی مردم جسمم
صاچرلر در له لعلی یولوکه ما ملکلردن
کهی وصل وکهی فرقت کهی تقدیر ربانی
شکایت ایلمه (عدلی) کوا کبدن فلکلردن

١٠١

دل محزونی غمك فکریله شاد ایده ین
ستم درد و بلا که انی معتاد ایده ین
شاد اولور در دکله جانمی شاد ایلیجك
نیجه برعافیت ایچره آنی ناشاد ایده ین
خانهٔ دل که خراب اولدی کوزك جورندن
غمزك اوقلاریله بن آنی آباد ایده ین

فرقتکده اغلدجقه (عدلی) چشمندن انك
جمع اولبدر جمله دریالر دوکیلن آبدن

٩٩

جمع اوله کم برچمنده عشرته اغاز ایچون
چلدور الم نقدمز وارینی سوز وساز چون
زلفی دامینه مقید اوله سن فکر ایلز
مرغ جان پروازایدر اول کوزلری شهباز چون
کندو آکمز خلوتنده باشلر کسد وکینی
طتز ایدر صوفی بزه اول دلبر طنازیچون
ال دکرمز عار ایلر بکزر اول شه ناز ایدر
خر رقیبك لهجهٔ مردارنه شهنازیچون
جان ودل صیدینی . . . اصمز کرچه کم
جانمز قلجه قلبدر اول کمند اندازیچون
(عدلیا) عار ایلمه جانان یولنده اولمکه
جان فدا قلمادمی محمودی کوز آیازیچون

١٠٠

کچوردم آهمك تیرین ارشدکجه فلکلردن
صورسك بیله سن آنی فلکلرده ملکلردن

دشت غمده ضرب پیکانکله سینم زخمی
دست جورك پر قلبدر لالهٔ نعمـاندن
ای دشی درلعل نابك حسرتیله کرچه کم
جانفزادر ال یورم بن چشمهٔ حیواندن
پادشـاهم ایشککده قوللرکدن کمترین
قولك اولمق یکدرر (عدلی) کبی سلطاندن

٩٨

اکلرم هردم زیاده دردله دولابدن
یاشم ارتق موج اورر هر لحظه سیلابدن
نیچه یوزبیك بندهٔ بندکدن ازاد استسك
آل الوکه زلفکی چـوز بر قلینی باددن
روشن اولدی هپ جهانده مهر رخسارك سنك
کوندوزن کون پرتوندن کیجه ده مهتـابدن
کعبهٔ حسنکده قاشك کورسه زاهد ای صنم
قبـلهٔ ترك ایلـیه یوز دوندره محرابدن
حسرت لعـل لبکله یاشمك هر قطره سی
سوز هجرکده سنك رنکین دتر عنـابدن
درکهکدن غیری یوق باکه جهانده التجا
آه اکر مقصود دل فتح اولمیـه اول بابدن

٩٦

هرنفس ای خسته‌دل مقصودنه فریاددن
مرحمت کلز بلورسن چون شه بیداددن
چون طوتلدی زلفکه دل مرغی یارك چاره‌نه
دام مشکلدر خلاص اولمایسر صیاددن
ایلشدی قصهٔ عشقی بنم روحم روان
داستان اوقیدین مجنونله فرهاددن
. . . . . .
عبرت اهلینه اولوم یکدر یر امز آددن
یز مشیدم صورت جانانی دل لوحنده بن
حسن تصویر ایلك نقش اولدین استاددن
خرمن حسننده دل مرغینه ویرمز دانهٔ
اول صنم صنمك کتورمش نخمنی بغداددن
باد آهکله نچون اول سروی میل اتمز سکا
چونکه (عدلی) میل ایدر هرسویه سروی باددن

٩٧

عالمی پر قلدك ای دل ناله وافغاندن
نه وفا کورسك کرك اول آفت دوراندن
خطی کلمادین کل وصلین طلب قل ای کوکل
کم خزان فصلنده حظ اولمز ایکن بستاندن

يوزينك پرتوين صوفى كوررسك اربعينكده
يقك يرتوب اورب نعره جمال بى بدل ديرسن
ايكن چوق سويلدك واعظ بوكن وسواس ابليسى
اكر شرح ايلسك وصفن رقيبى بل اضل ديرسن
دهانك ياد ايدم ديرسم نهان در اول عيان اولمز
مسلسل زلفكى اكسم زهى طول امل ديرسن
لب ودندانكك وصفن اشتدى ديرسحر بلبل
سخندن دردزب (عدلى) نه خوش شيرين غزل ديرسن

٩٥

كوزم هجريله سن كريانمش سن
يورك بو دردله سن قانمش سن
نوله جاندن سنى ارتق سورسم
مكر سن جان اچنده جانمش سن
فرح كوردم سنى جانم سوندى
بن اغلادوغمه خندانمش سن
قول اولمق استريمش سن اوشاهه
به (عدلى) سن عجب سلطانمش سن
فلك قدر اولدوغوكى بلزيدك
اشيكنده مكر دربانمش سن

سروار کورسه خرامن هپ ایاغ اوزره کلور
کل یوزن مدح ایتمکچون غنچه لر آچر دهن
اشرفی صاچر صبا آکه کل باد آمدن
زر نثار ایدر باشینه اول کلك شاخ سمن
برك سبزن عرض ایدب خدمت قصورن کوسترب
ال لرین شمشاد له باشینه قورلر نادون
اول کلك خار فراقی خوفن ایدب طك دکل
شکل قلابیله دامن گیر اولور سه یاسمن
سن بوحسنیله نه آدم نه ملك سن ای پری
برمصور روح سن کاولمش جهان سن جانه تن
های (عدلی) نه طورورسن فصل کل وقت بهار
گورسن اول کل چهرهٔ بی زحمت خار استین

٩٤

کوکل اول سروسیمینی کورب جاندن کوزل دیرسن
قچن جان ویرمك استرسن اکا لایق عمل دیرسن
سحرده یوزنی کوردم کنش در برج عقربده
منجم سن نه وجهیله کنش برجن حمل دیرسن
نماز وذکر وتسبیحك بکه عرض اتمه ای زاهد
اولورسك مبتلا عشقه حقه لایق عمل دیرسن

یازه دیدم وصلکی حقدن تمنا ایلرم
دیدی دلبر ناز ایدب بن بودعایی سومزین

(عدلنك) فریادین ایشتمش اشیکنده نکار
خشمله دیمش سورك بن اول کدایی سومزین

٩٢

ای فلك دایم بنی سن نامراد اتمك ندن
بینی غمکین ایلیوب اغیاری شاد اتمك ندن

داد الکدن ای فلك هرکون بکا جور ایلیوب
اول رقیب کافره عدلیله داد اتمك ندن

جاهلك ویرب فلك مقصودن اهل دانشك
نامراد اولمایی دایم مراد اتمك ندن

حوره بکزر اول صنم صورتده کرچه ای فلك
سن بوحسنیله آنی کافر نثار اتمك ندن

نعمت وصلی فلك ویرب رقیبه زهرنی
کاسه سینی پرایدوب (عدلیه) زاد اتمك ندن

٩٣

سیره چقسه سبزه یه اول یوسف کل پیرهن
آیغینه سبز اطلس دوشر اول لحظه چمن

٩٠

قشك سودا سله پيوسته جسمم چون هلال اتدم
وصال اتدم طمع سندن عجب فكر محال اتدم
غبار غم خطك ظاهر اولالى طوتدى دل لوحن
نه خط كم چكدم اوراقه غممدن حسب حال اتدم
غمك دردينه دوشمكدن دواى وصلك اومردم
جفا يوكنى چكمكدن وفاكى احتمال اتدم
هواده توز دكلدر ظاهر اولن كرد راهكده
بو خالى جسمى رخشك آيغنده پايمال اتدم
كه اولدم غمزه سندن كه لبندن تازه جان بولدم
طريق عشق اچنده (عدليا) تبديل حال اتدم

حرف النون

٩١

عاشق اولورمى دين سن مه لقانى سومزين
امت اولورمى دين كم مصطفانى سومزين
زاهدى كوركم كوزلر سومكه انكار ايدر
آنم اولمزمى دين نور خدانى سومزين
جان ويرر لر آيغك طپراغنه طالب لرك
نيجه مفلس اوله ديبه كيمانى سومزين

نه عجب بحر اولور منبعی کم اکسلمز
درد شك یادنه خرج ایلدوکمجه کهرم
تاج وتختی کله ترك ایلیلم عشق ایچره
(عدلیا) شعلهٔ اهم تیره تاج زرم

٨٩

هجر اتشله اوله می بر آتش جحیم
هجران وصاله اولسه مبدل زهی نعیم
بحر وجود اچنده بولنز اکا بدل
عالم تمام اولسه صدف بر در یتیم
پر عطر اوله مشام جهان خوش هوایله
زلفك فحوسن آلسه سحرکه دم نسیم
بو ینن بورالی خط غبارك بنفشه نك
دوشدی عصایه علتله نرکس سقیم
بن قانع یوزوکه ایرقدن نظر قیلم
وصلك هواسن ایلرمش دکمه بر لئیم
دردیله یاره یوزکی زر ایلمك لکك
هیچ نفمی یوقدرر اکر اولماسه الده سیم
. . . . . .
. . . . . .

٨٧

مست اولبدر بادهٔ لعلندن اول ماه تمام
نازدن درصنمك آنك شیوه‌سن وقت خرام
میوهٔ وصلك هوس قیلن سنك ناپخته در
ساعد سیمینکی اوپمك درر سودای خام
که یوزك شوقی کهی زلفك پریشان لقلری
ایشمی خوف ورجا اتمشدرر هرصبح وشام
سنبل اولدی جعدمشك افشانکك افکنده‌سی
فلفل اولدی خال عنبر بارکه هند وغلام
(عدلی) وصلك امیدی دوستم امر بعید
برسلامکدر رجامی سندن انجق والسلام

٨٨

چشمی اشکمه غرق ایلیلی دیده‌لرم
بربرندن نوله فرق اولمزسه بحر وبرم
نور رخسارنه زلف سیهی حایل اولوب
شام هجر ایچره بلورمز اولوراولدی سحرم
دهنك بر سوزله وارلغمی آلدی تمام
کرچه کم یوغدی برذره‌جه آندن خبرم

بر کره التفاته قولم دورر دیسك
(عدلي) ملك عالمه بر پادشا قلم

٨٦

سرو قدك یادنه یاشومی سیلاب ایلدم
قدمی اول جو یبار اوستنده دولاب ایلدم

رخلرك وصفن کنشدن روشن اتدم ای قمر
دشلرك وصفنده شعرم درّ خوشاب ایلدم

شویله انجلدم بیانك فکریله دوستم
کم وجودم ضعفله عالمده نایاب ایلدم

کورنن انجم دکلدر سینه‌سی پر یاره در
تیر آهی اولقدر کم چرخه پرتاب ایلدم

جان شیرینی که لعلك یادنه قادم فدا
راحت و آرامله کویا شکر خواب ایلدم

زلفکك سودالرنده عقلی شیدا ایلدم
محنتك تاب تبنده جانی بی تاب ایلدم

شولقدر کم اغلدم بوسینهٔ صد چاکده
تیری زخمن (عدلیا) کلبرك سیراب ایلدم

ترکسك سحر یله دار جهان طولدی فتن
وار دخی شوخ جهان دیمه که ساحر دکلم
می ومحبوب سوب جان وررم کرچه رقیب
هله بن سنجلین مفسد وکافر دکلم
کرچه یغمر کبی یغدردی غمك باشمه طاش
حق بیلور کچمدی دم بن آکه شاکر دکلم
غمکه جان ورو بن غایت اوجز آولمشم
صتوب المقده دمن بن دخی ناجر دکلم
(عدلیه) دردوغمك اولمدی اول دمده نصیب
خاك اولوب سینه کرم ترك ایده آخر دکلم

٨٥

طوبی بویك که وصف ادجك منتها قلم
مدح لبکده سوز لرمی جانفزا قلم
عشقك کرامتنده رقیبی هلا کچون
زلفك عصای موسی کبی اژدها قلم
جان ویرمکیسه عشق اشنك کرنهایتی
عشق اهلی انتهاسنی بن ابتدا قلم
خاك وجودمی نقدر بی بهایسه
اکسیر خاك پایکله کیمیا قلم

اول صنم کلب رقیبك اوردوکینه کوش ایدر
وه که فریاد وفغانم (عدلی) اکلمز بنم

٨٣

کُنْ یوزك نوریله اولدی منوّر عالم
ای قمر روشن اولورسه نوله چشم آدم
یوق عجب مرده لره ایرسه حیات ابدی
سوزه باشلادی مکر نازله اول عیسی دم
قبله حقی صنما کعبه اوللدن کویك
کوزلرم یاشنی قلدم اوحرمده زمزم
ای پری شان پریشان اوللیدن زلفك
قَلْدی عالم اچنده دخی قلب بی غم
(عدلیا) آینی طپراغنه جان ایله فدا
پای بوسی اوشهك چون اله کرمز هردم

٨٤

یوزك آینی قویوب بن کُنَه ناظر دکلم
نظر اتما که سنك غیرکه قادر دکلم
کوزلرك تیغ چکر قصدی بو کم جانم آله
صنما ایومه که بن صنمه که حاضر دکلم

کیجه‌دن کوندزلرین فرق ایلزلر شوقدن
بند زلفمده کرفتار اوللی شیدالرم
لعل نابك یادنه دوشدم شرابه شویلکم
میکدیله دیر اولبدر ملجأ و مأوالرم
بو محقق در خط دلدار وصفن ایده‌لی
دفتر عالم طولبدر (عدلیا) انشالرم

٨٢

تیر آهم ایزشر افلاکه اکلنمز بنم
اشك چشمم سیل اولوب هر لحظه دکلنمز بنم
دلده غمزك زخمنی تاحشر اولنجه دلبرا
تنده هر قل دل اولوب سویلرسه سویلنمز بنم
دمبدم درد دلم سویلرا کرچه چنك ونی
آه کم سوز درونم هیچ اکلنمز بنم
نیجه کم زنجیر زلفك بندنی دایم چکر
واله ودیوانه کوکلم هیچ اوصلنمز بنم
حسرت سرو قدکله اولمدی برکون دخی
یاشمیله یر یوزی هر لحظه صولنمز بنم
دلربالر صید اولور دیرلر رقیبیله ولی
چون پری در دلبرم ایتیله آولنمز بنم

. . . . . .

. . . . . .

شب هجرنله قلوب وادیٔ حیرتده دریغ
درجانانه کیدر بولیمدم راه ندم
طالعم شمسی بنم هیچ طلوع ایلمدی
شب یلدای غمه طوغمدی بر ماه ندم
قورترم دیو ایکن سعی ایدرم دامنکی
کسلوب دست رقیب اولمدی کوتاه ندم
اوزدوب ظلم الی جورله بن خسته دلك
طوتدی محکم یقه‌سن قومدی هرگاه ندم
(عدلی) کوکسن دوکوبن دردله دیراغلیورق
سندن ایرو دوشلی آه ندم واه ندم

٨١

صچلرك بندینه دوشب آرتهلی سودالرم
شهر ایچی پردر جمالك شوقله غوغالرم
ابر نیسان کرچه کم دریایه لؤلؤ بخش در
عالمه لؤلؤ نثار ایلر بنم دریالرم
دیرمش دلبر یوزم کلزارنه قوشو هزار
کلشن کویمده وار بیلك بلبل کویالرم

كوزلرم دردنه اولمز بلورم چاره دريغ
كوزم ای وای كوزم وای كوزم ای وای كوزم

پری زاده ومهرو وصنم تازه جوان
ایده لی كون یوزنی پردهٔ زلفنده نهان
(عدلینك) كوزلرنه اولدی فراكو دوجهان
كوزم ای وای كوزم وای كوزم ای وای كوزم

٧٩

بن بنی یار ایشكنده كاه دربان ایلرم
بو خیالیله كیجه كندومی سلطان ایلرم
بر مفرح له كشاد اولمز كوكل غمكین لكی
بادهٔ لعلك خیالاتنده حیران ایلرم
كل یوزی قرشوسنه دل بلبلن نالان ایدب
كلشن كویینی جانه باغ رضوان ایلرم
غمزك اوقلاری ایرر سینه كمسیه بلدرمزم
بن كه سینده جفا تیغینی پنهان ایلرم
كل لر آچوب داغلردن غنچه لر پیكاندن
سینمی بن (عدلیا) تازه كلستان ایلرم

٨٠

روز وشب حسرتله كچدی كونم آه ندم
بكه قسمت غمكی ایلش الله ندم

تیر غمزك صنما كوزلرمه اوللی طوش
كوزلرم یاشی اقوب بحر اولوبن ایلدی جوش
سیل اشكم دوكلوب كوزلرمی ایلدی بوش
كوزم ای وای كوزم وای كوزم ای وای كوزم
توتیا اولمیلی كوزلرمه كردرهك
كور مدی ایكی كوزم پرتونی مهرومهك
ای كوزم بونجه بلا دردله نیكی كنهك
كوزم ای وای كوزم وای كوزم ای وای كوزم
یشلرم سن كیدهلی سیل اولوب ای جان دوكلور
در و یاقوت چقر لعلله مرجان دوكلور
غمزه لر زخمیله كوزلرمه قان دوكلور
كوزم ای وای كوزم وای كوزم ای وای كوزم
دایما جور قلور بن قولنه شاه ندم
شب هجرنده طلوع ایلز اول ماه ندم
كوزلرم كورمز سه كن یوزنی آه ندم
كوزم ای وای كوزم وای كوزم ای وای كوزم
الم ایرمز بندین حسرتله یاره دریغ
دل دوشوب زلفی خمیله یورر آواره دریغ

اگرچه فرقت دلداره صبر ایدر (عدلی)
بو فعلنه بز آنك اختیارمی دیلم

٧٧

اول مهك هرگیجه کم کوینده افغان ایلرم

. . . . . .

خسته در دل کرپکك زخمندن اما باك یوق
چون لبك تریاکنی دردینه درمان ایلرم
یاش دوکندکجه کوزمدن قان اولور هردم روان
لبلرك یادینه چشمم بحرله کان ایلرم
تن غباری دامنوکه ایرمسون دیو روان
کوزلرم یاشن آنك اوستینه باران ایلرم
کلشن وصلك خزان هجریله جنك ایتمکه
غنچه لرله شاخ کلدن تیر پیکان ایلرم

٧٨

کورلی اول صنمك قشلرنی یای کوزم
قلدی جور اوقلرنه سینه سپر وای کوزم
دمدم می ساکه بن بقمه اکا های کوزم
کوزم ای وای کوزم وای کوزم ای وای کوزم

نیجه یشلر دوکمسون چشمم روان آردکجه کم
ترك ایدوب کیدن بنی روح روانمدر بنم
دست جور کله بوکوب سن قدم اتدکجه کمان
تیر آهمله فلك هر دم نشانمدر بنم
روز وشب مهر ومهك شمعینی آهمدر یقن
کورنن چرخ فلك دود دخانمدر بنم
حصهٔ غصم یزوب شرح ایتمدم یارب ندن
سویلنن دللرده شمدی داستانمدر بنم
جورله هر کوندهبیك کز اولدورسك (عدایی)
حق بلور برکز دیمز بوینوکه قانمدر بنم

٧٦

فراق وحسرت روی نکارمی دیلم
جفا وجور غم روزکارمی دیلم
بلا ومحنت بی حدّمی بیان ایده لم
یه بوغم وستم بی شمارمی دیلم
صفای ورد رخی شوقیله بلبل وار
بو هرکون اتدوکمز آه وزارمی دیلم
هنوز وصلی کلینه ایرشمدین جکن
فراق النده ایرن زخم خارمی دیلم

حرف الميم

٧٤

قول لرومی داغ هجرانیله تزیین ایلدم
بوینکه بوهیکلی اصماغه زرین ایلدم

طعن طاشندن کروب کوکلوکه اولادم خلاص
ملجأ و مأوامی بن کرچه که سنکین ایلدم

زلفك اوجندن نار چکدوکمی ایشیدنك
هر نه دکلو شادسه کوکلینی غمکین ایلدم

عشق پیرندن غم ارشادین تمنا ایلدم
هر دعاکم قلدی اول بن داخی آمین ایلدم

زلفی وصفنده معقد در کلامك (عدلیا)
لبلری وصفنده کورسك نیجه شیرین ایلدم

٧٥

وصل جانان هر نفس مقصود جانمدر بنم
دلده مهری حسنکك راز نهانمدر بنم

اولسه دلده غمك تن زنده اولمز بر نفس
دوستم بلدم غمك جان وجهانمدر بنم

كرم اولور اولدى خيلى مجلسده
لب دلداره بكزيادن مل

(عدليا) اكمه اطلس چرخى
دود آهك يترسكه قره چول

٧٣

بكلرو كه بنده فلفل يوز كه كلزار قول
سنبلو كه بوينى بغلو نافهٔ تاتار قول

كل كلاب اولور حيادن سير كلزار ايلسك
نازله صالنسك اولور سروخوش رفتارقول

لبلرو كه لعل قولاغى دلك بر بنده در
دشلرك نظمينه اولور لولوى شهوار قول

كاكلك بندنده اولديلر اولوا الالباب قيد
كوزلرك سحرينه اولديلر اولوا الابصار قول

از بولينر بوجهانده آكه سينك كبى شاه
(عدلى) كبى ساكه ليكن بولنور بسيارقول

٧١

قشلروکه برقدیمی بنده در بکزر هلال
کم دوتا اتمشدرر قدّن مرورماه وسال

نه تعلق لبلرك یاقوت خطن قلسه نسخ
بو محقق درکه ریحان اولدی خطکدن مثال

بر زوالو آفتاب وماهسه برکج دهن
نیجه قلسونلر سنکله دعوئ حسن وجمال

قشلروکه نسبت اتدمسه هلالی ای قمر
ایلدم باریك فکر وبغلدم نازك خیال

(عدلیا) احوالکه واقف دکل صنعه نکار
هرغزل کم یزدم اولدی یاره بندن عرض حال

٧٢

اچمه لر صاچدی بینه کاشنه کل
ایتسه صاج یوله سن نوله سنبل

مست اولوب بینه غنچه جامندن
صلدی آوازه عالمه بلبل

بشه چقمق اولوردی زلفیله
کر حرا میلغ اتمسه کاکل

مال وملك وسلطنتله قدر بولنز آدمی
(عدليا) عزت كركسه ايشكنده اول ذليل

٧٠

دل وجان چكسه غمن سن صنمك غم دكل اول
كرنم اولمايه كوزم هجرله نستم دكل اول

كوزمك ياشنی عمانه نجه بكزدديم
كه كنارنده بونك قطره قدر نم دكل اول

نك درر ديبو اكر كمسه صوره يارى ديرم
دوجهان ايچره بنم وارم اودر نم دكل ول

صانمكن سنی نازيله كورنلر ددبلر
ياپرى زاده درر يا ملك ادم دكل اول

كنشى كوردى كوزم دل سنی صاندى ددى جان
قامتی سرو كلك يوقدرر ابسم دكل اول

نجه صيد ايدهديم باكه سن آهوبی رقيب
كرچه آو ايتی درر كلب معلم دكل اول

(عدلی) مير اولالی دن درد وبلا كشورنه
قيدی غصه وغم ملك مسلم دكل اول

كم كه آخشم زلفكى كوره كجه سى قدر اولور
كم يوزك كورسه سحرذى طالع فرخنده فال

هر كجه حالم پريشان صبحه دك زار ايلرم
ايلدى سودای زلفك چون بنى آشفته حال

سن بكا رحم ايلك عالمده بر امر بعيد
بن سنك وصلك تمناسى عجب فكر محال

سيم وزردن دام ايدب اول وحشى ايله شكار
(عدليا) صيد اولدوغى يوقدر غزاله برغزال

٦٩

يقدوغينه شمعك ايچن نار عشقيله فتيل
اشك چشمى حالنه اولمشدرر روشن دليل

ياد لعلك قوت جاندر هجر اچنده نيته كم
دوزخ اهلينه روان بخش اولسه آب سلسبيل

زاهد آكمز كندونك خلوتده اسرارين كورك
عاشقى ايچر ديو تخفيف ايدرمش اول ثقيل

اغلماسه كوزلرم كويينه يول و يرمز نكار
اولدى روشن بوكه هر كز جنته كرمز بخيل

٦٧

دام زلفکله بشه دایم بلا اکسك دکل
خشم چشمکله دله هردم جفا اکسك دکل

سروورا سرو بلندك سرفراز اولماغجون
جان ودلدن روز وشب ورد ودعا اکسك دکل

سن وفا و خلقله عالمده مشهور اوللی
ماه رولرده سکا مدح وثنا اکسك دکل

نیچه کم کُن یوز که اولدی مقابل دیدلر
شمع حسنکده سنك کوندن ضیا اکسك دکل

حسنله خورشید انور چاکرك لایقمدر
مجلسکده دمبدم بر بدلقا اکسك دکل

وصاله عیش ایلمش کرچه رقیبم هجر له
حمدلله بزده ده ذوق وصفا اکسك دکل

اولدررسه غم سنی یاره نه غم چون هر زمان
بیك سنك کبی کدا (عدلی) اکا اکسك دکل

٦٨

کون یوزك اوستنده اولمش راقشك ای مه هلال
کم کورو بدر آفتابیله هلاله اتصال

غصهٔ دوراندن بردل خلاص اولمش دکل
سن دکلسن مبتلای غم همان ایسم کوکل
شاهد شادی جمالن عرض ایده برکون اولا
بویله قلمز غم یمه حال جهان هردم کوکل

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

٦٦

ای طبیبم درد مندم دردمه بر چاره قل
شهر وکوی ایچره صبا کبی یتر آواره قل
نابت اولدم راه عشقکده بکا رحم ایت دیو
دیمدم کم کوزلرومك یاشنی سیاره قل
توبه نفع ایتمز ریا بیله اولیحق زاهدا
عشقی اخلاصیله جرمك محونه کفاره قل
حادثه دفعینی قلمز مدرسیله خانقه
عارفیسك التجایی کوشهٔ خماره قل
(عدلی) اول سرو روانی اتمك استرسك کنار
نسبتینی اشك چشمکك روان انهاره قل

كلور سه سينكه شمشير
چكرپر كاله سينى ماحضر قل
نثاريچون خيالى آيغينه
كوزك در چينى پر درّ وكهر قل
اكر صبرك يوغسه عشق اچنده
روان كوينه دلدارك سفر قل
اكر صاحب نظر اولمق ديلرسك
ايغى طپرغن نور بصر قل
بلند ايله بويى وصفينى (عدلى)
دهاننده سوزوكى مختصر قل
لب لعلينى كم امسم دريسه
الهى ديلن آغزنده شكر قل

٦٥

اولمدى عالم اچنده برنفس خرم كوكل
اولمدى برلحظه بى غم اولنه همدم كوكل
هركمه كوكلم غمن ديدم غمندن غم يدم
غالبا يوقدر جهان ايچنده بربى غم كوكل
خاك آدم غمله تخمير اولنيدر غالبا
بى غم اولن اولميه جنس بنى آدم كوكل

لعل نابك شربتيله ای طبيب جان ودل
عاشق دلخسته‌نك دردينه درمان ايلكل
پادشاهم لطف ايدوب (عدلی) قولوكك باشنه
خاك پايك تاج ايدوبن رومه سلطان ايلكل

٦٣

عاشقه خوشهٔ زلفك اكر اولمز مايل
مزرع طول املدن نه اولیسر حاصل
درد شكك فكريله شولقدر اغلادم كم
بحر اولدی كوزمك ياشی كورنمز ساحل
سروله قدّ خرامانی بر اولدوغی كبی
كورنر موی میانیله صچی قیل بقیل
اهل دل عاشق هشیار آكه ديرلر كم
جام عشقكله سنك مست اوله ولايعقل
جانله ظلم و ستم ايليوبن سودی سنی
(عدليچون) دمسونلر دخی شاه عادل

٦٤

كوكل اول چشمی ساحردن حذر قل
نه مكريله كوكل آلور نظر قل

راقشکله دال زلفك حسرتی در دوستم
زاهدك قدّینی لام ایدن غم فردا دکل
کاسهٔ خونین چشمم در النده ساقنك
دورایدن مجلس اچنده ساغر صهبا دکل
لاله داغی داغ دار خدّ کلونك دورر
کوزلرك بیماری انجق نرکس شهلا دکل
(عدلی) داغی اول شه‌خوبانه‌جاندن قول‌کچر
ایشکنده بنده اولن خسرو ودارا دکل

٦٢

باغ دلده قامتك سرون خرامان ایلکل
بلبل جانی یوزك شوقیله نالان ایلکل
ای صبا عینومه المن خاك پایی غیرتی
ایکی کوز مجون کرك کحل صفاهان ایلکل
باغبانا غنچه وکلدن رخ دلدار سز
حظ اولورمی وارانی داغیله پیکان ایلکل
عاشقك دامن کریبان فکرن اتمز دوستم
سینه سن چاك ایلیوب چاك کریبان ایلکل
درد وغم مرسومنی عشاقدن منع ایله
قولمروکه پادشاهم لطف واحسان ایلکل

دلـبرده وفا اولمیجـق فایده اتمز
(عدلی) سبب وصل دکل مال ومنالك

حرف اللام

٦٠

اولور می شاد کوکل کم غم ایچره زار دکل
ایدر می وصله هوس اول که دلفکار دکل
فغانه صلمیسـه کوهی نالهٔ فرهاد
فغانه صلمشم آفاقی کوهسار دکل
بشومه کونمی طوغرمکم یوزك فراقنده
قرا صچمك کی عالم کوزومه تار دکل
اکر درست اوله لیلی وصال وعده سنه
صنورسه کاسه می مجنونه انکسار دکل
ندکلو چوغسه عشق اهلی اولدیلر بیزار
شو عمردن که غرض آ که وصل یار دکل
وصال امید یله هجری اختیار اتدی
نه چاره ایلیه (عدلی) که بختی یار دکل

٦١

کلشن کویك کوکل مرغینه کم مأوا دکل
آنکیچون بلبل دل لال در کویا دکل

٥٨

يوزوكى كوريجك آرتر انينى زارلرك
اولور بهار اوليجق ناله سى هزارلرك
دلومه لاله كبى دشت غمده داغ قودى
طراوت رخى وخالى كلعذارلرك
يوزك كلى كه آكه عذرخواه اوله غم يوق
طوتم كه خار بلادر بو خار خارلرك
هواى عشق بودشت غم ايچره كافى در
قرارنى بله ويرماكه بى قرارلرك
وصال اميديله (عدليا) برابر ايدر
يوزى وزلفى غمى ليلله نهارلرك

٥٩

بن خاكه تجلى ايده كرنور جمالك
هر ذرهٔ خاكم طلب ايلايه وصالك
انكشت نما قلدى بنى خلق اره سنده
هجرنده نزار اولدوغم اول قاشى هلالك
بر برك خزان ديده مثالنده قلبدر
بكزومى قدى فرقتى اول تازه نهالك
عشاقه نصيب اولمدى چون خلوت وصحبت
زاهد سكه نه غم وارمش دفع ملالك

دشی یانده یاشـك آکمه (عدلی)
ادب صقـله در شـهواره واردك
بهی مسـکین هوای زلف ایدرسن
مکر مسـك آلمغه عطـاره واردك

٥٧

قرار وصبرم الوب بینی بی قرار ایتدك
صچك هواسـیله عقلومی تارمار اتدك
فراقك ایچره غمك زهربیدی بیدوکمز
اجل شرابینی صونمقله خوشکوار اتدك
جفـالروکی زیاد ایلدك که منت در
بو نا توانی بولطفیـله زیر بار اتدك
کناره کلیو بن سن کنار ایلیلی
کوزم یشـینی بنم بحر بی کنار اتدك
حساب اولونمیه یازلسه تا که روز شمار
صچك کرهلری کم دلده بی شمار اتدك
بوحسنله که شه اولدك کوکل ولایتینه
غمك دیارنه بن قولی شـهریار اتدك
مرادی خاکره اولماغدی چو (عدلینك)
مرادنی ویرو بن آنی کا مکار اتدك

يانسه لر عشق ووفا اهلى بن اوّل يارم
لاجرم آتشه اوّل خروخاشاك كرك
خوف اغيارله عشق اهلى وصاله ايرمز
وارمغه عشق يولن عاشق بى باك كرك
آفتاب رخ دلدار طلوعن دلين
آه واشكيله اكا انجم وافلاك كرك
يروكوك شهرت عشقمله پراولسون دينك
آهنك يبرى فلك كندوسنك خاك كرك
طور عشق ايچره تجلى ديلسك موسى وار
مشربك آب روان كبى رو ن پاك كرك
دكمه اتراك نه بلسون غم عشق (عدلى)
سرّ عشق اكلغسه خيلى جه ادراك كرك

٥٦

كوكل اول رخلرى كلناره وار دك
صنلسن كل اومه كلزاره وار دك
صبا صان كلشنه خاشاك ايلتدى
يرك بكله كه كوى يارە وار دك
لبى وصفنده شهد آقر دلكدن
مكر اول لعل شكّر يارە وار دك

بدر اولوب کن یوزنه قرشو ایکن لاف اورمه کم
که آی ده ای مه برکچه حسنه کمالکدر سنك

اول مه بدرك بیلن (عدلی) دراغوش ایلك
هر کچه تا صبحه دك فکر محالکدر سنك

٥٤

عرق بلورسه رخکده کلاب تردن یك
حلاوتی لبکك شهدله شکردن یك
سز کچون ددیلر عاشقینی قتل ایلر
دخی نه اوله جهان ایچره بوخبردن یك
چوسوزه بشلیه سن لعل نابله نه اوله
که کوش جانه ارشمسا که بودزدن یك
کوزك مریضنه لعل لبکله ایله علاج
که خسته اولنه اولمایه کلشکردن یك
نولیدی (عدلیه) برذره دکلو میل ایتسك
چوروشن اولدی یوزك شمسله قمردن یك

٥٥

عاشقك عشق یولنده کوزی نمناك کرك
دامن عشقه یاپیشن یقه سی چاك کرك

بوزال دهردونك شولقدر چكدم جفاسن كم
جهانه داستان اولدی بنم حقمده رستم لك
قوحسن اهلنك اغزينه سن مهر سكوت اوردك
سنك اغزكده ختم اولمشدرر عالمده خاتملك
مريض عشق اولنلاره اطبا ايده من تدبير
لبكدن اولور اولورسه بنم دردومه امسملك
بقايی فكر ايدر اولسك فنا ملكنده ای (عدلی)
جهانه پادشاه اولمق حقيقت اولدی بر دملك

٥٣

آرزوی جان ودل جانا وصالك در سنك
كورنن هر لحظده كوزده خيالك در سنك
روز وشب دور ايليوب يريوزنی پرنورايدن
آيله كون پرتوی عكس جمالكدر سنك
تير آهن هر نفس افلاكه ايركورن بنم
قشلرين ياين قورب عرض هلالكدر سنك
دوستم ايزن سورر بكزر دمشلر حسنكه
ايزكه يوزن سورر كون پايمالكدر سنك
كوزلرك خنجر چكوب هر لحظه قلبر دوكدوكی
فتنهٔ آخر زمان سن مكر خالك در سنك

(عدلی) شعرو غزلی ترك ایدوبن دفتری دور
چونکه شرح اولمزمش حشره دکن دردسرك

٥١

بزه بر قامتی نهال کرك
بزه بر قشلری هلال کرك
مه کبی کم جمالی نیلیم
بزه بر مهر بی زوال کرك
آلله دکمه دلبر آلمز دل
زلفی قاره یکانی آل کرك
طوطی کبی شکر فشان اولوبن
اب لعلینی خوش مقال کرك
لوح دلدن غباری محوایچون
خط ریحانی بی مثال کرك
عاشقك قامتن خم اتدوکنه
سر زلفینی اکه دال کرك
بیلی وصفنده قل یرر اولسك
(عدلیا) انجهرك خیال کرك

٥٢

میسر اولسه یارك بادهٔ لعلیله همدم لك
کوررلردی صفا بزمنده نیجه اولدوغن جملك

نكارا سن سزين عيش ايلسم بن
يوزومى دف ايدارم قامتم چنك
جفا طاشيله صندى صبر اياغى
مجالم كتدى اولدى طاقتم تنك
يوزك كورب فغان ايتدكجه (عدلى)
ايدر كلشنده بلبل آكه آهنك

٥٠

رخلرك شمعى ويرر نورنى شمس وقمرك
يوزوكك شوقيله ظلمتى كيدر سحرك
اول مهك مهر جمالينه مقابل اولمجق
اى كونش اولميسر ذرجه سينك اثرك
دل و جاندن يولكه خاك اولورم ايشده لى
كيميا ايلرمش خاكه اولورسه نظرك
راه عشقه قدمك بصمه كوكل اولمزسه
ارقكه خرقهٔ غم بيلده قناعت كمرك
كورنه كوزلرينه كن كبى كوندن ده سها
قنمى اعمايه اوله كحل جلا خاك درك
چين زلفى فتحوسن المسك اى نافهٔ چين
مسك اولوب بولمزدى رغبتى خون جكرك

٤٨

كورسه بلبل ناله لر ايلر جمالينى كلك
كوش اولبدركل اشتماكه فغانن بلبلك
كل يوزك رنكى حيادن غرق آب اتدى كلى
پيچ وتاب كاكلك تابن كيدردى سنبلك
بوينمى بوردى بنفشه خطكك سودالرى
كوكلمى سودايله باشدن چقردى كاكلك
مرغزارك مرغ زارى اوللديدن جان ودل
صقلغن دكدردى فريادم چندده بلبلك
اشك چشمكدن كلاب ايتسك يرى در (عدليا)

. . . . . .

٤٩

غم زلفكله جان آشفته دلتنك
كوزم ياشى درر لعلكله هم رنك
غمكدن آه ايدب قان آغلدقجه
دوكوب كوكسم اورورم باشمه سنك
دوشلدن سن پرى دن بردم آيرو
دلوردم كندو ميله ايدزم جنك
ددم وصلك ميسر اولمى دير
دلومى سن يه سر خوش يايدك بنك

كاتب قدرت برات حسنك املا ايده لى
قشلرك طغراسى اول منشوره عنواندر سنك
سن بوحسنيله جهان ملكينه سلطان اولمى
(عدلى) قولك ملكت روم ايچره سلطاندر سنك

٤٧

سنبلك سايه صلر اوستنه برك سمنك
دور ايدر دايرهٔ ورد تری ياسمنك
چين زلفينه كلور بوی الوراوغری ديو
صلديلر حبسه طوتب قهريله مسكن ختنك
چونكه ويرانه لری ابلرمش جای پری
سن پری سن نوله كوكلم اولوريسه وطنك
صلدی پرتو يوزك افلاكه چوای بدر منير
عكسی خورشيد وقمراولدی اووجه حسنك
كوش شيرين سخنك ايشيدر امانه عجب
كوزلرم دقت ايدوب كورمدی هركزدهنك
چين ايدوب حلقه لرين مرغ دلی اتمكه صيد
كل تر اوزره صلر اودامن مسكين رسنك
حشر ددك درد وغمه جان ودلك اتمكه شرح
سينك اوزره دل اوله (عدلى) بتر هر چمنك

تا صبحه دكن ناله ماه خلقه نيجه بر
سودا سيله سنبلكك درد سر اتمك

جان آله ديو غمزه لرى دل حذر ايلر
اصى ايده مى اوغريدن اى دل حذراتمك
خشميله كوزك تيغ چكر مردم شوخك
مست اولسه فجن عادتى درشور وشر اتمك
(عدلى) كبى كر قصد ايده عشاق آره سنده
كلدوكجه مژك تيرنه سينم سپر اتمك

٤٦

هر كجه زلفك غمندن دل پريشاندر سنك
مهر رخساركله هر كون شاد وخنداندر سنك
اى كوكل فرهاده نسبت ايلمه دردم بنم
كوه چاك ايديسه اول چاك اندوكك جاندر سنك
غمزهٔ خونريز خونخوارك چه كر قتال در
لعل ميكونك ولى سر چشمهٔ جاندر سنك
يوسف مصرى به قيمت آغرى التونمش
خاك پايك جوهرى بيك جانه ارزاندر سنك
كنج حسنك آلمغ استر دزد دل بلز آنى
زلفكك اژدرلرى آكه نكهباندر سنك

٤٤

صحبتده میسر اولوریسه کر نغم اولمق
دیوانه و آشفته ورسوا نه غم اولمق
عاشق که لبك بادینه می نوش ایده طك یوق
جم کیندو اولب ساغر اکا جام جم اولمق

. . . . . .

عالم لره دیوانه لغیله علم اولمق
غم دشتنی کم قطع ایدرم ممکن اولورمی
مجنونله فرهادیکه هم قدم اولمق
(عدلی) دهنی سرّ نه ایرمك دلریسك
لازم درر اولده وجودك عدم اولمق

حرف الکاف

٤٥

اول دلبره ممکن اولمی برنظر اتمك
یوز اوزره انك راه درندن حذر اتمك
خرج ایده یدم یول لرینه لعلی کوزمدن
کویینه انك اولسه میسر سفر اتمك
آهومك اوقی کچدی فلکدن سنك ای دوست
سنکین دلکه اولمدی ممکن اثر اتمك

وصفنده آنك كرچه غزللر ددى (عدلى)
اول دلبر رعنايى بيان ايده غزل يوق

٤٣

نچه بر بن ضعيفه درد وغمده خسته حال اولمق
كوزك بيمارى كيبى هر زمانده بى مجال اولمق
كهى طرّك كبى باشدن چقوب شوريده حال اولمق
كهى زلفك كبى آياغه دوشوب پايمال اولمق
بهى كافر مسلمانلق يولنده وارمدر بوكم
حرامى كوزلروكه قانمى ايچمك حلال اولمق
تردد چكميه اغيار لعلك التفاتينه
بكامى قلدى وصلك استمك فكر محال اولمق
بكا كلمشدرر قاشك غمندن چون هلال اولمق
سكا لايقدر اى مه آفتاب بى زوال اولمق
بهى (عدلى) خم زلفى كبى دال اولمسه قدّك
ندر بو خلق آراسنده بو دكلو قيل وقال اولمق
هواى عشقى دلدارك دماغك ايلسه مختل
. . . . . .

واعظ که جحیمك ظلماتن ایدر اوصاف
فرقت شبی در وارسه کانك سحری یوق
(عدلی) سرزلفکله ایاغك توزین استر
کم سلطنتنده دخی تاج و کمری یوق

٤٢

اول دلبر زیبا کبی مه چهره کوزل یوق
بوحسن دلارایه جهان ایچره بدل یوق
وصلت دمی در چونکه بودم خانهٔ دلدن
ای غم یوری کیتکل که دخی سا که محل یوق
طرك صلبی سلسله سن قلدی کمسه
کو کلنده انك غصه وغم طول امل یوق
صوفی برو کل می ایچلم ژنك غم ایچون
دل آینه سن صاف ایدجی غیری عمل یوق
ساقی لبکك آب حیاتینی ایدن نوش
حضر اولدی ابد آخر آکاهر کزاجل یوق
محنت اوی در دار جهان ایلسه فریاد
بومدرسهٔ غمده کوکل بحث و جدل یوق

پرتو نور جمالك كورمكه ای مه سنك
كعبهٔ كويك ملايك هر دم ايدرلر طواف
هب جهان ای مه لقاسن شاهه اولمشدر مطيع
لشكر غمزك كمكله صف طوتب ايلر مصاف
سرورا سرّ دهانكده سنك حيران خرد
عاجز اولمش عقدهٔ زلفكدن عقل موشكاف
ای كوكل ساكه مسلّم صانمه بودرد و بلا
چشم پرخشمی نكارك كمسهٔ قلمز معاف
خرقهٔ صبری كيوب ايلر قناعتدن كمر
كنج غمده (عدلی) جون بولمز نهايت اعتكاف

حرف القاف

٤١

شاعر كه نكارين لب لعل تری يوق
شول طوطيه بكزر كه غدايه شكری يوق
ناوك لرين اول قاشی كمان الدی تمدن
اول طايره دوندم كه انك بال وپری يوق
خاكستر ايدب ويردی تم باد فنايه
كمدركه دين آهم اودينك شرری يوق

خالنی کوسترمیوبن صالدی زلفی دامنه
مرغ جانن قلدی اول صیاد بر اردن دریغ
قتلو یاشومی نه دم کم استسك حاضر دورر
لعل نابی ایلز طالب لره معدن دریغ
شادیٔ وصل اولمز یسه غصهٔ هجرك بویور
دور لعلکده کدادن قلمه درددن دریغ
اول کوزی جلاد هجرنده اولورسم دوستلر
بو غریبك ماتمنده ایلك شیون دریغ
حاصل حسنکده خالك منع قلمه کایلز
چون کریم اولن کدادن دانهٔ خرمن دریغ
کر بقاده استریسك فتح باب مغفرت
(عدلیا) اهل فنایه ایله مخزن دریغ

حرف الفاء

٤٠

دعویٔ حسن ایلیوب کون وجهی یوق کراوره لاف
چون بوزك آیینه سی کیبی دکل مرآتی صاف
ایت کبی بکلر عسس طوتمق دیلر میخوارهٔ
یا غیاث المستغیثین نجنا مما نخاف

روز محشر ناله وزاركدن اولمز فايده
ايلمزسك بونده (عدلى) داد خواهى استماع
مال قلبى درهمان جمعيتدن فايدك
. . . . . .

حرف الغين

٣٨

عارضك هجرنده چونكم ايليم كلكشت باغ
لالنك بغرنده قويم داغنك اوستينه داغ
ظلمت زلفكده يوزك نورن استرجان ودل
جمع اولور پروانهلر هركيجه كم يانسه چراغ
. . . . . .
. . . . . .
بى بصر در نور حسن يارى زاهد كوردمز
بوى عشقى نيجه ادراك ايده خشك اولن دماغ
خار هجرانيله خوى ايله هانكم طوتدار
كلشن كوين نكارك (عدليا) بوميله زاغ

٣٩

شويله افكار اولدى جسمم كه آكه پيراهن دريغ
تن اكر بودر اكا خاكستر كلخن دريغ

مشـك چين الدى قخو زلفكدن اما چين ده
اولـدى بر نافـه‌ده زلفك كبى بر جعد خط
چشمك اى دلبر سنك يغمـا ايدلدن (عدلى)
يارى اول بيچاره نك عالـده مهر كدر فقط

حرف العين

٣٧

خنجركدن استمز قطعـا دل وجان انقطـاع
تيغك اوستينه كوكل جان ويردوكينه نه نزاع
همدم اولسـه دشمنيـله كوكلم ايدر الفراق
مرحبـا ايتسـه رقيبـه جانم ايدر الوداع
چون نقابن رفع ايده عشق اهلنه دوشر خروش
ذره‌لر ظاهر اولور كن نورى بولسه ارتفاع
دلبرى يولنده بن رسم ايلدم جان ويرمكى
عاشقه جور وجفا اتمك سن اتدك اختراع
تا ابد تاريك قلمز ظلمت دنيـاى دون
عشق نورى كم صله دل خانسى ايچره شعاع

بحر اشکمده شناور کزیدی لیکن
اولدی مردمك دیدهٔ نمناك خلاص
اول که تیرمژه سیله دل وجان صید ایلر
غمزه سندن اولمی سینهٔ صد چاك خلاص
اول قشی یای اکر (عدلیه) میل ایلیه
اولیه آهم اوقندن طقز افلاك خلاص

حرف الطاء

٣٦

مصحف حسنکده یازن مشکله ریحانی خط
ایلش اعراب سنبل دانهٔ فلفل فقط
عارضکده خط مشکینك نچون قلدك تراش
ایلمز چون کاتب قدرت بلورسن سهو خط
آتش آهم یقردی شمع وش باشدن بنی
چشمهٔ چشمم بنم کر اولمسه جیحون وشط
چون طریق عشقه جان ویرمکدر ای دل ابتدا
کمسه آخر بولمز آکه نهایت یا وسط
چون دهانك سیرتك ادراکنه ایرمز عقول
وهم وحسن هر نه خیال ایلرسه اولور هپ غلط

شه اولدی زمرهٔ عشاقه دردله (عدلی)
بونا مرادلغی آنی کامران اتمش

٣٤

لعل لب جانانه که شیرین رطب اولمش
اهل دله آجی سوزی آنك عجب اولمش
قان اتمکه تحریك ایدن غمزه سیمش
عاشقلری دار اتمکه زلفی سبب اولمش
کرچه طلب اتماکله جانان اله کرمز
جانانه ینه ایرمکه باعث طلب اولمش
اغیار نکاریله صفا بزمنی ایلر
عشاقه ازل قسمتی رنج وتعب اولمش
دش بیلرمش (عدلی) لب لعل نکاره
مقدارنی بلز نه عجب بی ادب اولمش

حرف الصاد

٣٥

کاکلندن اولیمز بو دل غمناك خلاص
مرغ کم دامه دوشه اولمیه بی باك خلاص
عشقه طعن ایلردم باشمه کلدی آخر
یانسه عالم اولمی برقوری خاشاك خلاص

نوله جاندن بن آنی آرتق سورسم دوستلر
اول پری پیکر بنم جانم ایچنده جانمش

شاد کوردم دلبری جانم سوندی اول مکر
غصهٔ هجرنده اغلادوغمه خندانمش

سن شه ملك جماله قول اولاین دیرمش
کور بلورمی حدّنی (عدلی) عجب سلطانمش

هر زمان قدرم فلکدن یوجه در دیر اوکنور
دلبرینك ایشکنده اول مکر دربانمش

٣٣

قشی خیالی هلالك قدن کمان اتمش
نه فایده که بو فکرندن اول زیان اتمش

مکرکه ماه منیر آیغوکه یوز سورمش
که جبهه سنده ایاغك توزی نشان اتمش

چمنده بلبل خوش کوی عجزنی بلو بن
کلك لطایفنه خاری هم زبان اتمش

بوصوتیله فرح کسب ایدب شه کل آنك
اوکنده هر نسی واریسه درمیان اتمش

حرف الشين

٣١

زلفنك زنجيرله دلبر دل وجان بغلمش
غارت اتمش ملك دين ظليله ايمان بغلمش
زلفى كافرلك ايدب هر برقلنده بيك اسير
اصمغه قصد ايلمشدر چوق مسلمان بغلمش
بالله اى اهل نظر اتمك تماشا كاول صنم
زلفنه هر تابده بر ماه تابان بغلمش
ماه وخورشيدى فلك ميدانه طوب اتمكه
چين ايدب كيسولرين مشكيله چوكان بغلمش
لعب ده جاذو نچون هر بر طرفده حسنه
رشتهٔ جانلر الوب بر دسته ريحان بغلمش
زلف خدّك ديو كورنلر عنبرين زنجيرله
سحر ايدوب جاذو كوزى خورشيد رخشان بغلمش
(عدلك) نظمن كورن وصف رخكله ديدى كم
جمع ايدب اوراق كل برتازه ديوان بغلمش

٣٢

بن قولينه جور ايدن اول خسرو خوبانمش
ظن ايدر دم بن انى كم آفت دورانمش

خزان هجره نیچه صبر قلسون
شو بلبل کاوله کلزاریله مونس
اکر دار صفا استرسك اوله
بو دار ایچنده دیاریله مونس
نه غم بی کس لکککدن (عدلیا) کر
اولور یسك سك یازیله مونس

۳۰

وصل یاری عاشقه اولمز مفید اتمك هوس
جانب دلداردن بر التفات اولورسه بس
جان بدنده فیکر اغیارله بر بلبل درر
کم آکا زاغ وزغن جمع اولوب اولمش هم قفس
رشتهٔ امید کوکلم صلدی زلفك بندنه
صانسین قیداولدی دام عنکبوت ایچره مکس
عشق اچنده عاشق استرسه رضاسن بولمق
دوستك آکه رضاسن کوزلك اولسون هوس
دست رس اولسه وصاله دست رس ممکن مدر
دست رس اله اولسه (عدلی) بولوریدی دست رس

صانرم کلزار اچنده بلبل وکل جمع اولور
هر قچنکم اوله اول رخساره کاکل انیس
خاك درکاهك کداسندن ایکن عار ایله
کاه اولورکم شاهه اولور بندهٔ مقبل انیس
رخلر کده خال عنبر بارکی کورن دیدی
خوش یراش مش کاوله کافورله فلفل انیس
(عدلیا) کل سنده انصاف ایله شه لقدن مراد
بودکلمی درکه اوله اول صچی سنبل انیس
بارك الله سن کدا اول پادشاه حسن در
اولدغی وارمی جهانده شاهه اوله قول انیس

٢٩

اکر اول مازسم یاریله مونس
اولورم آهله زاریله مونس
کوکل غم کیجه سنده یار اولمز
اولورم جسم بیداریله مونس
بدندن وحشت ایلر جانله دل
قچن یار اوله اغیاریله مونس
آلور کوکلن ویرر برمق حسابن
کم اولسه زلفی طرّاریله مونس

عشاقه مژك تيرنى هردم نه چكر سن
اى روح روان چونكه ملك ده غضب اولمز
جان آفتى چشمك كبى خونريز بولنمز
دل اوغرسى خالك كبى دزد عرب اولمز
كوكلم اونى يقلى جانمده صفا يوق
برخانه كه ويران اوله عيش وطرب اولمز
سدريله بويك نسبتنى صورنه جبريل
قدك كبى ديرطغرسى عالى نسب اولمز
رضوان لبكى كورسه ديه باغ جنانده
بونك كبى شيرين تر ورنكين رطب اولمز
كويندن آنك سوركه رقيبى كيده (عذلى)
جنتده عيان ايتسه مكان بولهب اولمز

حرف السين

٢٨

عاشقه هجرانده اولسه بينه بربى دل انيس
صن اولور فصل خزانده بلبله بلبل انيس
قدّ ورخسارك فراقنده كلستان سيرنه
واردوغمجه باكه اولور سروللره كل انيس

دور اوللدن اول صنمدن مردم جسمك سنك
قاره کیمش ماتم ایچره (عدلی) کریاندر هنوز

٢٦

جکر تنور سینمده دم اولمز کم کباب اولمز
کون اولمز روز هجر کده کوزم یاشی شراب اولمز
کوکلده سنك جورکله غمك بر خانه بیدی کم
دوام دور چرخیله زوال ایروب خراب اولمز
دریغ اتمه لبك بوسن نکارا خسته دللردن
کم آنك روز محشرده ثوابینه حساب اولمز
نیه قلسه نظر چشمم خیالك کورنر اندہ
دوعالم حایل اولورسه خیالوکه حجاب اولمز
کوزم یاشی اشیکوکه کیدر هرلحظه سائل در
نچون ابواب شفقتدن اکا برفتح باب اولمز
صترسك لبلرك لعلن بها جانلر ویرب دیرلر
جهان ایچنده بی قیمت بورنکه لعل ناب اولمز
فراق اودینه کویکده نکارا (عدلی) یقمه
بویوردی چونکه پیغمبر بهشت ایچره عذاب اولمز

٢٧

هر صبح کنش کلسه قپوکه عجب اولمز
معذور اوله ای شه که کداده ادب اولمز

تازه عاشـق تازه دیوانه مثل مشـهوردر
کندی فرهاد یله مجنون عشقمك غوغاسی در
(عدلیا) حکمك انکچون نافذ اولدی عالمه
یازلن عنوانده یارك قشی ظغراسی در

حرف الزاء

٢٥

سرعت اتمه‌ای اجل جسمده غم جاندر هنوز
غمزه‌لر زخمی کوکل دردینه درماندر هنوز
بر دم اکلن ای فلك کوکم سراین یقمه کم
اول پری پیکر خیالی آنده مهماندر هنوز
تیغ غمزکدن قچر چشمکله جنك اتمز کشی
کرچه داغ فرقتك سینمده قلقاندر هنوز
تیرکك پیکانی در جسمده هرمو ای صنم
وارقیاس ایت کم ندکلو تنده پیکاندر هنوز
قانی پیکانکك یاشم دله ایردکجه یور
کل نظر قل یاشمك رنکینه کم قاندر هنوز
بو سببدن دود آهمله کلور بوی کباب
آتش غمله جکر جسمده بریاندر هنوز

ایتلری قرشو کلوب وه‌وه دیریدی حاله
خسته‌قلدم خسته اولن‌دوستلردن دور اولور
رخنرك شوقیله برعاشق‌که جان ویره سنك
قبری آنك حشراولنجه دوستم پرنوراولور
صانرم جاندن بلای ناکهانی دفع اولور
هر قچن کم باب دلبردن رقیبی دور اولور
ضعف‌مانع‌اولدی‌ایشیکده‌جان‌ویرمك‌لکه
خسته‌لر ایشنده اهمال ایلسه معذور اولور
نیجه کافر قلعه‌سن آلمق نصیب اتدی خدا
(عدلی) دلبرکوکلنی آلمق‌که مقدور اولور

٢٤

کوکلمی دیوانه قیلن زلف پر سوداسی‌در
جانمی پروانه ایدن شمع بزم آراسی‌در
قبرم اوزره سرودیکك شمع یاقك دوستلر
چون بنی خاك ایلین‌شوق رخ وبالاسی در
کل یوزیله ذوق وشادینك برین اون ایلین
کلستان حسن ایچنده قامت رعناسی‌در
زینت اولمز کلستان ایچنده کل آچلسه
کوینه رونق ویرن یارك رخ زیباسی در

بنم قصورمی بولدك وفاده آنكچون
سن اتمدك هله جور ایلكده هیچ تقصیر
جنانده یورردم واقعمده دیمش سن
دوشكسه خیر اوله صوفی كه عكسی در تعبیر
محقق اولدی كه (عدلی) خطی غمن یزمش
قره یزو كبی آلنكده كاتب تقدیر

٢٢

محتسب عاشقلری مست اولحق تعزیر ایدر
مسئله بودركه عاشقلر آنی تكفیر ایدر
اهل تزویریله قلب النده اولور پایمال
ملك دل چون زلفكیله قشلرك ال بیر ایدر
. . . . . .
خانه كم معمار یقسه آنی كم تعمیر ایدر
غم چریسیله مقابل اولمغه عاشقلرك
قامتن قیلوب كمان آهنی آكه تیر ایدر
كوكلی ملكن (عدلنك) غم لشكری یقمق دیلر
هی مدد اركان دولت آكه نه تدبیر ایدر

٢٣

ایشكك دار الشفاسندن شودل كم دور اولور
دردنه درمان بولنمز هجرله مهجور اولور

٢٠

كوزى دردیله دل زاریمی بیمار ایلر
صچی فکریله جهانی کوزمه تار ایلر
ایرمسه بوی وفا زلف ورخکدن جانه
نه کل ایلر آنی نه نافهٔ تاتار ایلر
طالع کور بکه زلفك یوزکی کوسترمز
کم ایدر آنی که بو بخت سیهکار ایلر
عشق دلالی کوکل شهرنه سیر اتدکجه
غم متاعینه همان جانی خریدار ایلر
(عدلی) کوز یاشن آقیدب ینه دولاب کبی
کلستان سرکویك طولنوب زار ایلر

٢١

جوانلری سویلدن بو پیر بی تدبیر
بنی اسرکیوب اغلرا کر جوان اکر پیر
آنك سلاسل زلفینه اوللی شیدا
نه بند ضبط ایده بیلور بنی نه خون زنجیر
بوکن که نقد ایاغوکه جان نثار ایدرم
قبول ایله هی آفت که اولدورر تأخیر
بو شوقله دلرم کیشکه اولم قربان
که آهوی دله شیرانه اوره سن برتیر

سیر ایدرکن حسن ایلن چشمندن ای دل که صقن
ایلك لازم درر چونکم حرامی‌دن حذر
آتش اهم یقر هر گیجه شمعی صبحه‌دك
بلبلی نالان ایدر فریاد و آهم هر سحر
ایلدم داده خیال چشمکه بغرم کباب
دوستم معذور اوله خیر الطعام ماحضر
کوزلرندن (عدلی) دلخسته نك شوق لیك
داغ حسرتله - دوکریش بیرینه خون جکر

١٩

قچن که کوکلره آغر بو آه آتش بار
اولور جهان کوزمه قاره زلفی کبی تار
خدنك غمزه‌سی بغرمده باشلر چقروب
یشومی قانه بویادی بنم اولاله عذار
شرار آهمله رعد وبرقه اود یرغوب
خجیل دورر کوزمك یغمرندن ابر بهار
کوزم یشینی صولر کوردی کندودن کتدی
اشتدی نالی زار یلغ ایلدی کهسار
کوزك یشیله کنار اولمی سنك (عدلی)
زیاده سرکش اولبدر اوسروخوش رفتار

قاشینه کوزی غمزایدر ای دل حذر ایت کم
اول اکریه بوفتنه نك اوغری خبری وار
یوزکده تمام اولدوغنه آیتی حسنك
حجت خطکی کوستر ا کا کم نظری وار
تاصبحه دکن یومسه کوز طکمی کواکب
[*] آهماه فلك یانه دیو بن حذری وار
ششدر هجرانه دوشدی کعبتین جان و دل
نردغمده اول مقام پیشه بنی زار ایدر
ظلمت هجرکده بلز عدل وظلمن عالمك
اولقدر کم (عدلی) زلفك غمی انکار ایدر

١٨

وارکن تنده بنم روح روانمدن اثر
حمدلله بر دخی قلدم جمالوکه نظر
خاکمك هر ذره‌سی رقص اوره یارك مهرله
کرایده زلفی نسیمی قبرم اوستینه کذر
اویکنرسه زلفکه سنبل سیه رونق ایدر
بکزرم دیرسه لبوکه کلهلك ایلر شکر

[*] بوراده دخی نقصان ابیات اولمایدر زیرا وزن وقافیه بشقه بشقه اولوب ایکیسی ده نقصاندر .

حرف الراء

١٦

سنك زنجير زلفكدن دل ديوانه بند استر
اوصندى هجرله جاندن اصلماغه كمند استر
نوله ميل ايلسه خطك غداى لعل نابوكه
چوطودى قنده اولورسه غدا يبرينه قند استر
مى لعلن ايچوب واعظ خراب چشم يار اولدق
اكادى وعظ وتفسيرى كه سندن نصح وپند استر
جهانك عزت وجاهن ايدب ترك اول لوندای دل
چوهمره شمدى مهرولر يقاسز بر لوند استر
لبك دار الشفاسندن اومر دل دردنه درمان
طبيب خسته دللرسن دواسن دردمند استر
كوكل كنج قناعتده اوتوركى خرقهٔ حزنى
چون اول شه قوللرين دايم فقير ومستمند استر
خيال سيمبر ايتمك اكا بكزر سنك (عدلى)
كدا خاك اوزره ياتركن كمشدن تخته بند استر

١٧

هر دلده كه داغ غم عشقك اثرى وار
آه ايتسه نوله دردله يانمش جكرى وار

زلفکك فکریله ظلمات غم اولور هر کچه
کُن یوزك هجرنده اولور لذت هر روز تلخ
(عدلیم) بزم غمکده نالهٔ جان کاهله
اوش غمك چنکنده اولدی باکه سار وروز تلخ

حرف الدال

١٥

ایلدی مسکین صَیحْن قصدومه اول صیاد بند
حلقه حلقه قلدی کویا صید ایچون بیجان کمند
اُویکنرمش لبلروکه سکّر ایکن طتلودر
نازله کفتاره کلسك تلخ اولور بازار قند
بنیمیله دوست اولسك جان ویرر غمدن عدو
نوش خند ایتسك بکا ایلر رقیبك زهر خند
زاهدا زهدك کورب رند اولنه طعن ایتمه کم
لوحه طرحن بویله چکمش اوستاد نقش بند
سا که قول اولمق بنم حدم دکلدر دوستم
سن شه ملك کرم (عدلی) بر اوکمادق لوند

١٣

دور كلدر چون ايدر دور قدح جانى فرح
عاقل اولدركه طوتر هر دم اول آوانى فرح
دله كلدكجه خيالى غمى تسكين ايدرم
مردم اولن طوتر البته مهمانى فرح
دل لر الدكجه سونسه نوله اول شاه جمال
مملكت فتحى ايدر خاطر سلطانى فرح
جاندر ايثارمن انجمه آياغك توزينه
تحفهٔ مور ايدر چونكه سليمانى فرح
(عدليا) عاشقى غمكين دلريمش دلبر
كل غميله كچن ايت خاطر جانانى فرح

حرف الخاء

١٤

كل يوزك دورنده عشاقى رقيب انجمسون
اولدوغى يوقدر جهانده عشرت نوروز تلخ
آجى آجى اغلدوغم خلقه تأثير ايلدى
بو مقرر در اولورمش نالهٔ داسوز تلخ
غالب اولدقجه كوكل ملكينه غم جان انجنور
ملك اهلينه كلورمش دشمن پيروز تلخ

اول آفتابك ايتسم خاك درنده مسكن
بر ذره اولمزيدم قصر جنانه محتاج
چون ماجرا بلندى باشكدن اولدى تقرير
اول نسنه كم عياندر اولمز بيانه محتاج
(عدلى) نكاره حالك عرض ايت نياز برله
درويش اولنلر اولور شاه جهانه محتاج

حرف الحاء

١٢

طوت دلوكى ايله لعل لب جانانى مدح
بنده يه لايق دكلدر ايلك سلطانى مدح
مهر عالم تابى مدحِ ايتمك دوشرمى ذره يه
كوكبه لا يقمدر ايتمك مه تابانى مدح
جانومه لذت ايرشدوكن خدنك ياردن
ياره مك آغزنده ديل اولمش ايدر پيكانى مدح
اوقلروكى مدح ايدر جسممده اولن هر قلم
هرحجن دل درصنا سن كم ايدر بارانى مدح
مدح عالمدن چومستغنى اولو بدر آفتاب
(عدليا) نيجه ايدرسن اول كوزى فتانى مدح

حرف الثاء

١٠

نسنه يوق يانده دلدارك دلو جاندن عبث
عاشقه نسنه كورنمز درد هجراندن عبث
نالمي ايشتميوب زاغ رقيبي كوش ايدر
اول كله كلمز بلى مرغ سخندانلدن عبث
زاهد روباه بقمز روى ياره نيته كم
دزد اولانه نسنه كلمز ماه تاباندن عبث
اولولانب سك رقيب اتمز نظر عاشقلره
عاشقه صورسك جهانده نسنه يوق آندن عبث
(عدليا) وصل استمه هجرانده جان ويركليه
دردله خوى ايليانه نسنه درماندن عبث

حرف الجيم

١١

ديداره طالب اولن اولمز جنانه محتاج
جانانه احتياج ايت كل اولمه جانه محتاج
قاشكله كرپككدن قتلومه غمزه پس در
شمشير زنلر اولمز تير وكمانه محتاج

هر دوانك شربتینی لعل جانانده قومش
(عدلیا) دردی سکا تقدیر ایدن روز الست

٩

قشلری یاین قورب اتدیجه مژکانی درست
هیچ خطا ایتمز ایردهر جانه پیکانی درست
کرچه کم یاقوت دیرلر یزدی چوق مشق ومثال
یزمدی خطك کبی برخطّ ریحانی درست
زاهدك یبری اولورسه یبری درنار جحیم
کفر زلفك اولمدی آنك چون ایمانی درست
چون کدادر قابکه کلدیکجه ای شاه آفتاب
خوان حسنکدن نوال آلورسه برنانی درست
وعده سینه ای کو کل دلبرلرك الدانمه کم
آنلرك اولمز جهانده عهد و پیمانی درست
اول رقیب سك دیشن بیلردی یارك لعلنه
سنك اوروب قومادیلر اغزنده دندانی درست
کلشن نظمکده (عدلی) کل قُخولر دائما
هرنفس بلبل کبی کم اوقسه آنی درست

هر قچن دل دردنك درمانی ایتسم سؤال
قشلری یاین قورب مژکان زخم اولور مجیب
کرلبك جام مین یاد ایتسه منبردن یره
نعره اورب کندوینی سرمست ایده اولدم خطیب
قشلرك محرابنه سجده ایدر اهل صلوة
کفر زلفوکه پرستار ای صنم اهل صلیب
واردخی (عدلی) جهانده عیش و نوش اتمه طلب
چون سکا بزم ازلده جام غمدن درنصیب

حرف التاء

٨

آیغنی اوپماکه یارك کر ویریدی بخت دست
باشم افلاکه ایرب عالم اولوردی زیر دست
برکچه کریارله پیمانه سورسم رشك دن
طاق دکل نه کاسهٔ گردون اکر بولسه شکست
چقمزم کوینمدن امید لقای یارله
اهل ایمانه اولور حب وطن چون پای بست
زاهدی کوردم مریدیله چقر میخانه دن
سرکران بیری ولیکن اول بریسی نیم مست

سن کدرسن ای صنم صاندم بدندن جان کیدر
بو سبیدن دوستم (عدلی) ددی روحم سکا

حرف الباء

٦

رخلرینه اول ستمکر سنبل پرچین صلوب
فتنه صلدی دینه ایکی کافر بی دین صلوب
وادیٔ غمدن کچه مزلف وخدك فکرله
عاشقك شبدیز آه واشك کلکونین صلوب
کوزلری جلاّ دنه ویرمش مژه خنجرلرك
دزد دل اصماغه ایکی کاکل مسکین صلوب
دردشك یاریله بیدارم شب هجر کده بن
کوزلرمدن صبح اولنجه خوشهٔ پردین صلوب
صبرله غم نقدی در عالمده واری نیلسون
(عدلی) کلدی خاك پایوکه یوغ ووارین صلوب

٧

کوی دلبرده رقیبك طعنی بلدردی بکا
خار اوجندن کلستان ایچره نه چکمش عندلیب
عندلیب دل نجه دردیله فریاد ایتسون
کل عذارینه کورر خار رقیب اولمش قریب

زلف دلداره شبیه اندوکه انجنو بن
کورکی دوندردی مکر نافهٔ تاتار بکا
دل ضعیف اولدی تحمل ایده‌مز بارغمه
سر بر اولور غم هجران دحی هربار بکا
(عدلیا) صحبت اغیارله بیزار اولدم
خوش کلور یار وفادارله بازار بکا

٥

بوی زلفکله بهشته کر واره باد صبا
روضه‌دن قرشو چیقوب رضوان دیه‌کم مرحبا
هر نه دم باد نسیم ایلتسه اولدم ایده‌لر
اهل جنت کوزلرینه کرد راهك توتیا
سایه سنده قدّکك سوردوکچون عمر دراز
سر وبالاکه چنار ال کوترب ایلر دعا
نی کبی نالم بنم اولدوغیچون سوزناك
اکلیوب آهنك ایدر چنك ایلیوب قدّن دوتا
کیمه شادی کیمه غم اتمش خدا قسمت ازل
سن سزین آه ایلك هردم نصب اتمش بکا
درد دل درمانی صوردم طبیبه دیدی کیم
شربت اعلندن اوزکه دردکه یوقدر دوا

مشربك آب روان كبي اكر صاف ايليوب
عاشق صادق كچرسك كل برو ديداره باق
خار فكرى بلبله كلدن قومز بوى وفا
يوق حسابينه صاى اغيارى بروكل ياره باق
يارين آنده قالميم ديرسك فغان وزاره
(عدليا) بونده اشيدوكك فغان وزاره باق

حرف الالف

٤

اى كمان ابرو نوله قربان ايدرسم جان سكا
بيك بنم كبي ايدر هر لحظه جان قربان سكا
مهرکی جانده ازلدن صقلريدم صنه كم
دار دنياده كورب حيران اولديدر جان سكا
دلده غمزك زخمنه مرهم دديدم دلبر ددى
تير مژكانم يتر هر لحظه ده درمان سكا
[*] يوزنه بتمغه قانع اولور ابر زلفى
كونمى كوستردى عجب بخت سيهكار بكا

[*] بوراده برقاج بيت دها اولمق لازم كلور چونكه وزن وقافيه تبدل ايدوب مع هذا اصلنده بويله كوريلوب بازلشدر .

کم آنی مدح ایده چون مدحیدر انك لولاك
دفاتر دو جهان مدحتنده مجمل در
عدوی بی بصر آکه مخالف اولسه نه طك
صحیحی اکری کوررلر شولرکه احول در
اکرچه ختم ایدی یوسفده حسن اعجازی
بو حسن خلقیله جمله سندن اجمل در
ایا معین بشر رحم قیل فتاده‌لره
شفاعت آیتی شانکده چونکه منزل در
قپوك کدایی دورر (عدلی) آنی رد ایتمه
که آ که محبت آلك دلیل اعدل در

٣

خواب غفلتدن اویانوب زینت اشجاره باق
قدرت حقه نظر قیل رونق ازهاره باق
کوزك آچ کورنجه احیا اولدی اموات زمین
حشر احیاده اومنکر اندوکی انکاره باق
سبز پوش اولوب قیامه طوردیلر هر برشجر
قلدیلر سجده حضور قلبیله کهساره باق
منبر شاخ اوزره چقمش وعظ ایدر مرغ چمن
سلسبیل آیاتی تفسیر ایدر انهاره باق

شوكم درّ غفرانك اولمق ديلر
غمك بحرنه اشنا يارشر
اكرچه كه عصيانمز چوقدرر
سوزومز ينه ربّنا يارشر
نه اميد ونه بيم در ايشومز
همان بيزه خوف ورجا يارشر
اكر عدلله صوره سن (عدلي)
عقوبت در آكه سزا يارشر
بن اتدم آنى كم بكا يارشر
سن ايله آنى كم سكا يارشر
شوكونده كه هيچ چاره‌سى قالميه
اكا چاره رس مصطفى يارشر

نعت شريف

٢

محمد عربى كم رسول اكملدر
تقربيله قمو انبيادن افضلدر
قلن رسول لرك قومنيدى دعوتى چون
نبوتى ايله بو انس وجانه مرسل در

ديوان سلطان بايزيد ثانى

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

مناجات

١

خدايا خدالق سكا يارشر
نه كم كدالق بكا يارشر
جوسن سن پناهى جهان خلقنك
قودن سكا التجا يارشر
شه اولدركه قوللوغك اندى سنك
قولك اولميان شه كدا يارشر
شو باش كم سكا سجده ايلاميه
شاهسه زير پا يارشر
شو دل كم مريض غمكدر سنك
اكا ذكر كيله شفا يارشر

مهارتلری اولان بوکبی اماکن مقدسه واطیفه‌نك نفاست معماریه‌لری بوکون دخی تقلید اولنه‌میه‌جق بردرجهٔ فوق العاده‌ده اولدیغندن بوبابده دها زیاده تفصیلات اعطاسنه لزوم کوریله‌مامشدر .

مشار الیه حضرتلرینك ورع واتقالری مناسبتیله تعدادی قابل اوله‌میان آثار خیریه‌دن اکثریسی مؤسسات دینیه وعلمیه‌دن معدود بولنغله کرك بوحال وکرك طبعاً متصف اولدقلری حلم وتواضع نام نامیلرینه «ولی» لقب جلیلنی علاوه ایتدیرمشدر .

اشبو حلم واتقالری بعض کج بینان نظرنده دور ودراز محاکماتی موجب اولمش ایسه‌ده بولندقلری زمانك مقتضیاتی وخصوصیله شهزاده جم وقعه‌سندن طولایی اوروپادولتلرینك احوالنی تقدیر ایدن ارباب وقوف وانصافك نام عالیلرینی هرزمان تقدیس وتبجیلدن کیرو قالمیه‌جقلری درکار بولنمشدر .

زمانلرده عثمانلولرك الك برنجى مآثر مفطوره سندن بولنان عسكرلك درجهٔ كماله واصل اولوب غلطه سرايندك مخرج عسكرى اولمق اوزره تأسيس وبنا ايتديرلمسى بوخصوصده كى اقدام واعتناى مخصوصلرينه دلالت ايتمكده بولنمشدر .

بوندن بشقه سراى همايونجه ومساند ومراتب دولتجه دخى برخيلى اصلاحات وتشكيلات نافعه يه موفق اولمشلردر .

دولت عليه نك امور بحريه سى دخى عهد سلطنت حضرت بايزيد خانيده اصلا نظر دقتدن دور طوتلميوب ترسانهٔ عامره مقتضاى زمانه كوره اصلاح اولنمش ودونمای همايونك عدد واقتدارى يار واغيارك نظر تقدير وتحسينى جلب ايده جك بردرجه يه ايصال قلنمشدر .

زمان عاليلرنده صنايع عثمانيه واصول معمارى عثمانى فوق العاده مترقى برحاله اولوب درسعادتده وغلطه ده ، ادرنه واماسيه ده وبروسه ده وصاروخانده وممالك عثمانيه نك جهات سائره سنده احيا كرده لرى بولنان جوامع شريفه ومدارس منيفه نك طرز بديعلرى شودعوايه شاهد بى مثالدرلر . معمار خيرالدين چلبى ومعمار كمال كبى مشاهير اساتذهٔ اسلامك اثر چيره دستئ

محاربانك همان كافه سى اعدا جانبندن كوستريلان مجبوريت اوزرينه آچيلوب بونلرك اكثرنده‌ده لواى عثمانى مظهر موفقيت ومظفريت اولمشدر .

ايشته بوسببه مبنيدر كه عهد همايونلرنده‌كى فتوحات اسلاف عظامى زماننده‌كى مقداره بالغ اولهميوب مع هذا شمشير غالبانه‌سيله تحت تصرفه آلنان ممالك دخى استصغار اولنه‌مز. مقتضاى مشرب اكثر اوقاتنى ادبا وفضلا وخصوصيله ارباب تصوفله انس والفته حصر ايدرك سراى همايونلرنده مباحثهٔ ادبيه وشاعرانه ايله تلذذ بيوررلر ولسان تركيده شعر انشادنده عصرينك شعراسنه مسابقت ايدرلر ايدى . اشعارنده (عدلى) مخلصنى استعمال ايتمشلردر .

اصلاحات داخليه‌ده هر تدبيردن زياده افكار عموميه‌يى انوار علوم ومعرفتله تنوير ايتمكى ترجيح بيوردقلرى ايچون فتح ايتدكلرى ممالكده واناطولينك اكثر محللرنده جوامع شريفه ومدارس منيفه بنا واحيا ايدرك وبورالرك مدرس ومداوملرينه مخصصات وافيه احسان ايليه‌رك ارباب علومى تلطيف وتشويقدن كيرو طومامشلردر .

سکز سنه‌سی ربیع الاولنك اونبه مصادف اولان چهارشنبه کونی اجل موعودلری حلولیله عازم کلشنسرای آخرت اولمشلردر .

(رحمة‌الله علیه رحمةً واسعةً)

نعش مغفرت نقشلری تعظیمات فائقه واحترامات لایقه ایله استانبوله نقل اولنه‌رق بنا واحیا کرده‌لری اولان جامع شریف قربنده تربهٔ مخصوصه‌لرنده ودیعهٔ رحمت الهیه قلنمشدر .

مغفور مشارالیهك ولادتلری (٨٥١) اولمسنه کوره سن عالیلری التمش یدی وتاریخ جلوسلرینه نظراً مدت سلطنتلری اوتوز ایکی سنه‌یه بالغ اولمشدر .

سلطان بایزید خان ثانی حضرتلرینك مدت حیات وسلطنتلری نظر امعان ایله مطالعه اولندیغی حالده کوریلورکه کندولری سلاطین عظام عثمانیه ایچنده اعمار ملك واحیای مبرات ایله تمیز ایتمش وحال‌سکون وآبایشی دائما سفك‌دماء وحرب ووغایه ترجیح ایله زمان سلطنتلرنده فتوحاتدن زیاده اعمارات واصلاحاته نصب اهتمام ایلمشدر . مدت سلطنتلرنده بلاسبب هیچ بر جهته اعلان حرب اولنمامش ووقوعه کلان

والا ایله درسعادته ایصال وطقوز یوز اون سکز سنه‌سی صفرینك سکزینه مصادف اولان جمعه ایرتسی کونی پدر عالیلری معرفتیله تخت عثمانی یه اجلاس اولنه‌رق بیعت رسمیه اجرا قلنمشدر .

بایزید ثانی حضرتلری بوصورتله تاج عثمانی‌یی مخدوم شوکت موسوملرینه ترك ایله دغدغهٔ سلطنتدن دست کش فراغ اولدقدن بش‌اون کون صکره آرتق کوشهٔ استراحته چکلمك املنه دوشوب بقیهٔ عمر عالیلرینی آب وهوا سنی مزاجلرینه موافق بولدقلری دیمتوقه قصبه سنده کچیرمك ایچون قصبهٔ مذکوره‌یه عزیمت آرزوسنده بولندقلرینی امر وبیان بیورملری اوزرینه پادشاه نوجاه امر پدره اطاعتله لوازم سفریه‌لرینی اکمال ایدرك احترام وتعظیم تام ایله کندولرینی یوله‌چیقاردیلر وایکی قوناق مسافه‌یه قدر دخی تشییعلرنده بولندقدن صکره استانبوله عودت ایتدیلر .

لکن حضرت بایزیدك وجودی ذاتاً امراض متنوعه ایله صارصلمش وسن عالیلری ایسه رسیدهٔ حد کمال اولمش اولدیغندن ادرنه جوارنده سکودلی دره نام مرحله‌یه مواصلتلرنده خسته لکلری تشدد ایتمکله طقوز یوز اون

دخی شهزاده سلطان سلیمك مقام حکومته کتورلمسی یولنده وقوعبولان تصدیات وتشبثات تصور شاهانه‌لرینك قوه‌دن فعله اخراجنه مانع اولمش وسلطان احمد اسکداره قدر کلدیکی حالده استانبول جهتنه کچمك میسر اوله‌مامش ایدی .

بوحال بر زمان دوام ایدوب سلطان سلیم ایسه والیسی بولنـدیغی سمندره سنجـاغندن ادرنه‌یه قدر کلمش وحتی اوزرینه سوق اولنان اردو ایله محاربه‌یه‌بیله کیرشمش ایدی.

بومحاربه‌ده دوچار مغلوبیت اولمغله برابر برآرالق شهزاده قورقود دخی درسعـادته کله‌رك نائل سلطنت اولمق امانه دوشمش وبوبابده پدرندن استمداد واستعانه التمش ایسه‌ده بوسفر تاج عثمانی سـنا بیوکلکه ویاخود پدرك استخلافنه تابع قالیوب عادات مرعیه‌نك فوقنده بر آرزوی عمومی ایله یاوز سـلطان سلیم کبی نادر وفوق العاده یرادلمش بر شهر یارك زیور سر سعـادتی اولمق خصوصنه مشیت الهیه تعلق ایتمش اولدیغندن نه شهزاده قورقودك ونه‌ده سلطان احمدك بوبابده‌کی تشبثلری کارکر تأثیر اوله‌میه‌رق نهایة الامر شهزاده سلطان سلیم بایزید ثانی حضرتلری جانبلرندن دخی واقع اولان امرو موافقت اوزرینه آلای

قوهٔ کافیه ارسالیله اعدای متفقه منهزم و پریشان ایدلدیکی کبی بوصره‌ده قره‌مان اوغللری ایله تکه ، حمید وایچ ایلی کبی برطاقم عشائر اناطولیده براختلال چیقارمش اولدقلرندن عشائر مرقومه دخی اوریلوب دائرهٔ اطاعته ادخال قلنمش وبوسنه جهتنده بولنان لوفجه قلعه‌سیله اشقودره طرفنده بولنان دراج قلعه‌سی فتح وضبط ایدلمشدر .

حضرت پادشاه بوندن‌صکره زمان عالیلرینی امور داخلیه‌یه حصر ایدرك برچوق اصلاحاته موفق اولدقلری کبی (٩٠٧) تاریخنده برهوا اولان غلطه حبخانه‌سی ایله طقوز یوز اون بش سنه‌سنده وقوعبوله‌رق عادتا استانبولی خرابه زاره چویرمش اولان زلزلهٔ عظیمه‌ده منهدم اولان سوری وداخل سورده سقطلنان وییقیلان اماکن وآثار قدیمه‌نی مجدداً تعمیر وانشا بیورمشلردر .

بوسنه‌لرده یکدیکرینی تعقیب ایدن مصائب ومتاعب وجود شاهانه‌نی دوچار ضعف ایتمش اولمسیله امور سلطنتی اولاد اتبرلری بولنان سلطان احمده ترك وفراغ ایله استراحته میل بیوردیلر ایسه‌ده بایزید ثانی حضرتلرینك تاج وسلطنت ایچون سلطان احمدی ترجیح ایتملرینه مقابل یکیچری طرفندن

یونانستان اوزرینه یورومشلر وهر ایکی قوتك صولت قهرمانانه‌سی ایله اینه بختی ومدون وقرون قلعه‌لری ومدللی ودراج وناوارین کبی برچوق شهرلرفتح وضبط اولنمشلردر .

اشبو موره سفری اوچ درت سنه امتداد ایدوب سالف الذکر قلعه‌لرك فتحی (٩٠٥) تاریخنده میسر اولمش وموره نیم جزیره‌سی کاملا ادارهٔ سلطنت سنیه‌یه کچمشدر .

بو محاربه‌ده وبالخاصه اینه بختی قلعه‌سی محاصره سنده سفائن عثمانیه‌نك مظهر اولدیغی غلبات ومظفریت ترقیات بحریه‌مزك درجاتی موازنه‌یه کافی بولنمشدر .

تاریخ مذکورده روسیه دولتی ایله ایلك دفعه اولهرق برتجارت معاهده‌سی عقد اولنمش شایان قید وتذکار وقایعدندر . چونکه اوزمانلر دولت مشار الیها شمدیکی جسامت ومعموریتی حائز دکل ایکن دولت علیه مرتبهٔ کامله ایرشمش وتجارت عثمانیه مترقی برحالده بولنمش ایدی .

طقوز یوز التی ویدی سنه‌لرنده وندیکلیلرك پاپا ایله المانیا، انکلتره، فرانسه، اسپانیا، ناپولی، لهستان ومجارستان حکومتلرندن بالاستمداد کلیتلو برمتفقین دونمه‌سی تشکیلیله آق دکزه استیلا ومدللو جزیره‌سنی محاصره ایتمکری اوزرینه

بالذات حركتله تأديبلرينه مسارعت كوسترمشلر ايسه ده بودفعه دخى تونس حاكمى عثمان ابن حفصينك وساطتى ايله عقد مصالحه اولنمشدر (٨٩٦) .

سكز يوز طقسان يدى تاريخنده موكب همايون روم ايلى طرفنه توجيه وجهۀ مظفريت ايدرك ارناودلق جهتى غارت ايدلمش اولديغى كبى متعاقباً دخى مجارستان طرفلرنده غلبات متعدده يه نائل اولنمش و بوسنه وخرواتستان ضبط ايدلمشدر .

غلبات ومحاربات واقعه‌ده اخذ اولنان غنائمك مقدارى بردرجۀ فوق العاده يه بالغ اولمش ونهايت مجار پرنسلريله اوچ سنه‌لك برمتاركه عقديله مجارستان سفرلرينه موقتاً فيصل ويرلمشدر (٩٠٠) .

حضرت پادشاه (٩٠٢) سنۀ هجريه سنده ترسانۀ عامره ده انشا ايتديريلان ايكى قطعه جسيم قاليون ايله اوچيوز قدر سفائن صغيره‌دن مركب بر دونمايى كمال وبراق رئيسلرك قوماندا سنه توديع ايدرك وجمله‌سنى بردن قپودان دريا داود پاشا معيتنه ويره‌رك بحراً موره صولرينه سوق واعزام بيوردقلرى كبى ذات همايونلرى دخى براً حركتله

جلوس همایونلرنده تام اوتوز بش یاشنه وفضائل علمیه وادبیه ایله برابر فن تدویر حکومت وادارهٔ دولتده درجهٔ قصوایه واصل اولمشلر ایدی .

وفات پدردن فوق العاده متأثر اولمش بولنلری جهتله بعدالجلوس اوچ کون متمادیاً اجرای ماتم وفقرا وضعفایه بذل عطایا وکرم ایتدکدن صکره امور سلطنتله اشتغاله باشلامشلر در .

کچوك برادری سلطان جم حضرتلری اوروپاده بولندیغی هنکامده کندولری اوروپا دولتلری طرفندن سلطنت سنیه‌یه قارشو آلت اتخاذ ایدلمش اولمسندن طولایی دولت علیه‌جه فتوحاته تمامیله حصر مقدرت اولنه‌میوب مع مافیه ممالك عثمانیه‌دن اوروپایه عزیمتلرندن صکره اصلاحات داخلیه‌یه بذل اقدام وسکز یوز سکسان طقوز تاریخنده بغدان جهتنه عسکر سوقیله کیلی واقکرمان شهرلری ضبط اولنه‌رق ممالك عثمانیه‌یه الحاق ایدلمشدر .

بوندن صکره مصریلر ایله آچیلان محاربه‌ده مصرلیلر اوزرینه سوق اولنان سردارلر یکدیکرینی متعاقباً دوچار مغلوبیت اولمسی جهتیله سلطان بایزید ثانی حضرتلری

خدمت ومبرات عديده تأسيس واحياسنه احراز موفقيت ايتمش اولدقلرى كبى معيت حضرت فاتحده برخيلى محاربه‌لرده حاضر بولنه‌رق اكمال تحصيل بيورمشلردر .

بيوك برادرلرى سلطان مصطفى اوّلجه ارتحال دار بقا ايتمش اولديغندن كندولرى ولى عهد سلطنت بولنمشلر ايدى . پدر جنت مقرّ عاليلرينك ردوس فتحى ايچون استانبولدن حركتله ككبوزه مرحله سنه مواصلتلرنده عازم كلشنسراى رحمان اولدقلرى (٤ ربيع الاول سنه ٨٨٦ پنجشنبه) خبر اسف انكيزى اماسيه ده (١٢ ربيع الاول سنه ٨٨٦) واصل سامعهٔ همايونلرى اولديغى زمان پك زياده اظهار كدرله ماتمپوش اولمشلر ومع مافيه درسعادته وقتيله يتشمك مجبوريتنده بولندقلرى جهتله درت كون ظرفنده لوازم سفريه لرينى بالاكمال عزيمتلرينى استعجال بيورمشلردر .

اماسيه‌دن طقوز كونده اسكداره مواصلتله كندولرينه كمال اشتياقله منتظر بولنان يوز بيكلرجه خلقك آلقشلرى آره سنده استانبوله كچمشلر وفرداسى پازاركونى كه سكز يوز سكسان التى سنه‌سى ربيع الاولنك يكرمى برينه مصادفدر، نعش مغفرت نقش حضرت فاتحى كمال احترام ايله بعد التدفين جالس اورنك سلطنت اولمشلردر .

سلاطين عظام عثمانيه‌نك سكز نجيسى اولان سلطان بايزيد خان ثانى فاتح سلطان محمد خان حضرتلرى كبى بر پادشاه عالیجاهك فرزندار جمندى و یاوز سلطان سليم كبى بر قهرمان ذیشانك پدر عالیقدرى اولوب سكز یوز اللى بر سنهٔ هجریه سنده زینتساز مهد وجود اولمشدر .

پدر عالیلرى ابو الفتح والمغازى سلطان محمد خان ثانى حضرتلرینك علوم و معارفه اولان رغبت فوق العاده‌لرى جهتیله آوان صباوتلرنده بالطبع هرشیدن اوّل تحصیل علومه سوق اولنمشلر و خاقان مشار الیه حضرتلرینك مكتب ادب وعرفانینده وملا صلاح الدین ومیرم چلبی وحمیدى وملا عبد القادر كبى دهاة عصرك رحلهٔ تدریسنده مادى ومعنوى اكتساب فضائل ایدرك شرف ذاتیلرینى حلیهٔ معرفت وادبله تزیین بیورمشلردر . وقتاكه سن عالیلرى ادارهٔ امور دولته مقتدر اوله بیله جكلرى بر حده واصل اولدى او زمانلر مقتضاى حكمت حكومت عد اولندیغى اوزره او یولده دخى اكتساب معلومات وافتدار ایله تكمل ایتلرى ضمننده اماسیه سنجاغنه والى تعیین اولندیلر .

اماسیه ده بولندقلرى مدتجه دولت وملتلرینه پك چوق

صاحب اثرك قدرت ومزيت ادبيه‌سنى تقديره ديوانك مطالعه‌سى كافى اولمقله برابر ترجمهٔ حاللرينه وقوفك دخى فائده‌سى منكر اولميه‌جغندن مدت حيات وسلطنتلرينك صورت كذرانى حقنده اجراى تتبعات ايله بو يولده بر قاچ سطر قاره‌له‌مقدن كنديمى آله‌مدم .

بويله بر پادشاه ذيشانك تصوير حياتى يولنده خامه‌ران اولمق حدمك فوقنده بولندغنى بيلمز دكل ايسه‌مده بونده مشهود اوله‌جق نقايصك قارئين كرام جانبندن نظر صفح ايله كورىله‌جكى اميدى باعث جسارت اولمشدر .

« ومن الله التوفيق »

محمد فؤاد

سیلنمش اولمغله اویله اولان محللر صفر ایله کوستریلمشدر .

بوندن مقدم « یاوز سلطان سلیم » حضرتلرینك اشعارینی حاوی نشر اولنان مجموعه‌نك مظهر اولدیغی رغبت ایسه آرزو وجسارتمی تأییده باعث اولدیغندن سایهٔ توفیقاتوایهٔ حضرت شاهانه‌ده حصول امله موفق اولدم .

دیوانك اصلی (۱۱۲۱) سنه‌سنده یعنی یوز سکسان بو قدر سنه اوّل استنساخ ایدلمش وعصر بایزید خانینك شیوهٔ کتابت واملاسی وبالخاصه او زمانکی شیوهٔ لسان عثمانی محافظه اولنمش اولدیغندن بودفعه طبعنده دخی املا وعباراتی اصلا تغییر ایدلمیه‌رك حال اصلیسی ابقا قلنمشدر .

بوصورتله اثرك لطافت اصلیه‌سنی انظار ارباب دقته میدانه قویه‌جغی کبی لسانمزك بوکونکی حالنه نظراً نه قدر تبدلاته اوغرامش اولدیغنی دخی ارائه وتوضیح ایدرك مطالعه ایدنلرك استفاده‌سنی موجب اوله‌جغی درکاردر .

خاقان مشار الیه حضرتلرینك « کلام الملوك ملوك الکلام » مضمونونه تمامیله ماصدق وهر برکلمه‌سی بر جوهر حکمت عدیمه مستحق اولان آثارندن معناً ومادةً اولنه‌جق استفاده ایسه مستغنیٔ عرض وبیاندر .

وجلادتی اولدینی کبی معارف ومدنیت عثمانیه دخی بنه اوخاندان عالینك زیر جناح حمایت وصیانتنده وجود بولمشدر .

میدان غزاده هر بری برر قهرمان زمان اولان سلاطین عظام حضراتی اثنای مسالمتده سیف سطوتلرینی قلمه تبدیل ایدرك بر چوق آثار جلیله میدان شکران واستفاده یه وضع ایلمشلردر . بوجملهٔ عالیه دن اولهرق « سلطان بایزیدخان ثانی » حضرتلری کبی بر پادشاه عالیقدرك آثار ادبیه سندن اولوب دسترس اولمش اولدیغم مجموعه نك موقع انتشاره وضعنی چوقدن برو امل ایدنمش ایدم . مشار الیهك طبیعت شعریه لری تاریخ نظرنده واصل مرتبهٔ ثبوت وتحقق اولمش ایسه ده اشعار موجوده لرینی حاوی مرتب دیوانلری بولندیغی هرکسجه معلوم اولمدیغی کبی بویله بر دیوان میدان انتشاره چیقسه بیله محتنده تردد اولنه بیله جکی ملاحظه سنه مبنی بوبابده تدقیقات لازمه اجراسنه لزوم کورمش ایدم .

اجرا ایلدیکم تحقیقات وتتبعات بو خصوصه کی تردد واشتباهمی ازاله ایتمش اولدیغندن شو اثر جلیل القدرك آرتق انظار ارباب ادبه عرض ایتمك زمانی کلمش اولدی .

مجموعه نك بعض یرلری مرور زمانله اوقونماز بر درجه ده

LIBRARY
APR 17 1967
UNIVERSITY OF TORONTO

PL
248
B38A17
1890

مقدمه

ـ بعد ادای ما وجب علینا ـ

جناب نسقساز عوالم پادشاه معارفپرور وشهریار عواطف کسترافندمز حضرتلرینی مادام الملوان اریکه پیرای شوکت وشان بیورسون آمین .

غبطه بخش ادوار سالفه اولان دور جلیل بیعدیل شاهانه‌لرنده هر صنف تبعه وزیر دستان شهریاریلرینك مظهر اولدقلری مساعدات وامتیازاتك اداى وجیبهٔ شکر ومحمدتنده لسان وقلم عاجز اولوب از جمله ارباب معارف نائل حمایت مخصوصهٔ حضرت ظل اللهیلری بولنمق ملابسه سیله سالکین علم ومعرفت کوندن کونه شایان افتخار وشکران اوله‌حق مرتبه ده ازدیاد بولمقده و آثار نافعه وادبیه‌یه اولان رغبت کندکجه فوق العاده آرتمقده در . دولت ابد مدت عثمانیه خاندان جلیل العنوانك اثر همت

Bayezit-II, Sultan of the Turks
Dīvān

دیوان

سلطان بایزید ثانی

معارف نظارت جلیله سنك رخصتنامه سیله

در سعادت

مطبعهٔ عثمانیه

۱۳۰۸

Sultan Selim III 1761-1808

PL
248
B38A17
1890

Bayezit II, Sultan of the Turks
Dīvān

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY